

Cseremisiz szótár.

(Hatodik közlemény.)

ptäri (r.) azelőtt; früher M. 12.

pu . . . v. *po* . . .

pü . . . *pü* . . . v. *pi* . . . *po* . . . *pö* . . .

pu fa (mint anyag); holz (passim). — Össz. *pu-sengge* élő fa; baum Gn. *pu-senggo* P. 11. 26. Uf. 16. Car. 15. Bk. 20. *pu-senggo* Ist. 253. *pu-sänggä* Bd. *pu-sangga* (m.) Bd. *pu-sänggë* M. 45. *pu-ü* baum-öhl Tr. *pu-tér* lastschlitten; дровни Tr. — *puayás* elfásul; verholzen дровенѣть Tr.

pü fog; Zahn Gn. P. 24. M. 4. *pü*, *püj*, *pü* (m.) Bd. *pü* Tr. — *pü-söl* foghús; zahnfleisch M. 4. *pü-sül* id. Tr. — *püm* sótká mit den zähnen klappern Tr. — *püm irém*, *püm šiém* fogam viczorítom; die zähne zusammenbeissen Tr.

1. *puém* ad; geben (passim) — *puedem* fr. Bd. *puedám* Tr. *pukalém* fr. Bd. *puokt-* adat; geben lassen Ocs. 32. — *puen-goltás* (m.) *puen-jamdaš* (m.) elárul; verrathen Bd. *užaslen puas* szétoszt; vertheilen Ist. 220. *namál-puas* odaad; hingeben BM. 2, 11. — *mojlaném mo puasét ulo pu* was du mir zu geben hast (schuldest), das gib (bezahl) Máté 18, 28.

2. *puem* fú; blasen Gn. Bd. — *pualam* id. Gn. Tr. Bd. *fulam* (m.) id. Tr. schnaufen G. 13. fölfúvódik; aufgeblasen werden, schwellen Bd. Gn. 13. *pualedem*, *pualeštam* fr. id. Bd. — *pualtém* gabonát szelel; getreide schwingen G. 58. Tr. *pualdem* id. Bd. tele fú; voll wehen (mit schnee) Bd. *pualtem* mom. Bd.

püem (cst.) bekerít; dämmen Bd. Zol. Gn. Tr. rekeszhálót csinál; eine fischwehr machen Gn. *püal-* id. Pu. 37.

püa (cst.) rekesz, kerítés; damm Bd. Gn. 76. *püje* (m.) Bd. fischwehr Pn. 37. Gn. *püa* teich, прудъ Bk. 32. *püä* плотина Tr. *püä* (m.), *püja*, *püa* прудъ, плотина Zol. — cs. *püwe* t. böjü.

puč szár; stengel G. 71. sip; pfeife Bd. (*poč* id. Bd.) rohrpfeife Gn. дудка Tr. trompete Ccs. 50. Ist. 70. rüssel, stachel; хоботъ, жало Tr. — *pualtem-puč* trompete Bd. *pučom pualtem* die pfeife blasen Tr. *tar-puč* pulverhorn Bd.

pučem apad, fogy; vermindert werden, abnehmen, fallen,

sinken (vom wasser) Gn. Bd. elpárolog; verdampfen Tr. Car. 21. Uf. 22. — *pućedem* fr. Bd.

puća v. *poće* id. Tr.

pućál v. *poćál* id. Tr. — *pućáлом* *šuškám* a puskát megtölti; die flinte laden, *pućál* *šusmő* töltővessző; ladestock Tr.

puća v. *pőcőš* id. Tr. — cf. cs. *poća* *воща* Zol.

pućestás viszket; jucken; зудѣть, свербѣть Tr.

pućomoš darakása; gekochte grütze Pu. 27. Gn. Bk. 16. *pućumoš* id. Bd. *pućumuš* id. NyK. 6, 194.

püćkam (est.) vág, metsz; schneiden Gn. 50. Bd. *püćkám* Tr. *püćkám* (m.) Bd. — *šedram* *püćkaš* himlőt olt; blattern impfen Sdr. 4. — *püćkedem* fr. Bd. (*šolom*) *püćkedáš* (fleisch) zerstückeln Ist. 129. id. Tr. *püćkedáš* id. M. 18. — *püćküldam* pass. Bd. — *püćkáláš* *подсѣкать*, *подпрѣзывать*, *püćkáltáš* pass. Tr. — *püćkáltoš* levágott tuskó; abgehauener klotz; отрубокъ Tr.

püćke (est.) fűrész; säge Tr. *poćka* id. Zol. — *pel-kodán* p. félkézre való fűrész; eine kleine säge nur für eine hand Tr. — cs. *poćok* t. *püćki*.

püćkinzás fonalat sodor; zwirn drillen Tr.

püćkoš szelet (kenyér); schnitte (brot) Zag. 50. *pu-püćküš* fadarab; holzscheit Krest. 8.

pućë szarvas; hirsch M. 39. *püćë* rénszarvas; rennthier Gn. 60. — v. *püća*.

püća (cs.) szeg; nagel Gn. P. 24. Zol. NyK. 6, 194. *poda* id. Zol. — cs. *puda*.

püćalém (cs.) szegez; nageln P. 24. Zol. *püćalám* id. Tr. *po-dalém* id. Zol. *püćalált* *kolomét-déne* (keresztre) feszített haláloddal; mit deinem tode am kreuze Bk. 80. — cs. *püćala*.

püćapká (r.) pudmérték; pudmaass P. 24.

püćestám csattog, sistereg; rárivall, czivakodik; knallen, knistern; anschnauzen, zanken Gn. bersten, knistern Tr. — *püćdeštalt*- id. Ist. 124. zúg; sausen G. 51.

püćóratem (cs.) kever, felkavar, megzavar; mischen, umrühren, verwirren Gn. *püćóratem* id. Bd. *püćórotém* id. Tr. *putratém* (m.) Zol. *püćóratem* fellázít; aufwiegeln Ist. 119. *putraltem* Zol. *püćóratolam* fr. *püćórataldam* pass. Bd. — *püćóranem* zavarodik, keveredik; vermischt, verwirrt werden Gn. zavarog; sich empören Máté 26, 5. verderben Ocs. 89. *püćóranem* zavarodik; verwirrt werden Bd. — cs. *putrat*.

püćórgem eltörik, megreped, forgácsolódik; zerbrochen werden, bersten, sich splittern Gn. P. 6. Ocs. 43. *püćórgém* id. Tr. — *jür lum denš pudorgen* hat von regen u. schnee gelitten Pu. 35. *püćórtem* tör, darabol; brechen, zerbrechen, zerstückeln Gn. Ocs. 43. *podurtem* Ist. 61. *püćórtém* M. 14. *püćórtém* NyK. 6, 194.

püćórgo stück, brocken Gn. morzsa; brocken Ist. 220. for-

gács; splitter Ocs. 90. *puđurgo* id. Pn. 42. *puđorgošo* id. Gn. *puđurgo* крошки, черепки, обломки Tr.

püđon íny, foghús; gaumen, zahnfleisch десны Tr.

puđovka (r.) scheffel (getreidemaass) Bd.

puđrine harag; zorn; гнѣвъ Zol. — cf. *puđratem*.

puđurančik (cs.) zavaros; trübe, verworren Bd. *puđránčik* trübe flüssigkeit; мутная жидкость Tr.

puer (m.) v. *pujro* Tr.

püérğa férfi; mann Tr.

puérła liget; hain Tr.

püganem, *püganaltam* görbed; sich biegen Bd. — *püganás* görbit; biegen; нагибать, покорять *pügártás* id. *pügárnás* нагибаться Tr. — cf. *pügürgem*.

pügö (cs.) járom, meghajtott fa; krummholz Gn. 47. *pügö* Zol. *pügä*, *püga* id. Bd. *pügo* P. 27. *pügo* дуга Tr. — cs. *pügü*.

püglmö (est.) fenyőtoboz; zapfen (eines nadelbaumes) Gn. P. 53. *püglmö* id. Tr. *püglmö* makk; eichel NyK. 6, 203.

pugomlá ág; zweig, *šopké-pugomlá* espenzweig (? sic) P. 2. — cf. *püglmö*.

pügor (est.) görbe, púpos; krumm, buckelig Gn. Bd. P. 26. Tr. M. 73. — cs. *pügör*- t. *bököre*, *bökörö*.

pügürgem (est.) görbed, ernyed, hajlik; sich biegen, sich krümmen Bd. *pügörtém* гнусь въ дугу Tr. *pügörném* id. Tr. *pügörgölam* fr. Bd. — *pügürtem* görbit, meghajt; biegen, krumm machen Bd. *pügorten* wujžom den kopf beugend Zag. 65. *pügortem* Tb. 13. *pügártás* Tr. — *pügörtomo* gebogen Tr. [P. 54.]

püžš dió; nuss Gn. (m.) Bd. *püks* Bd. M. 23. *püks* Tr. *pügoš* puilma poszméh, hummel Tr.

puirká kicsiny; klein, winzig Tr.

pujorem (t.) rendel, teremt; bestimmen, erschaffen Gn. 53. *puirem* Bd. Pu. 40. *pujorem* Ocs. 33. *püjrem* Bk. 48. *pujrem* Ist. 25. — *puiršo žumo* teremtó isten; gott schöpfer Pu. 40. *pujoršo žumo* id. G. 23. 55. — *pujorša* apostel Tr. *it pujuro il'e* thue mir das nicht an Ocs. 33. — *pujoralt*:- kinde *pujoralton* als das brot schon verliehen war G. 73. — t. *bojor*:-

pujuromo parancs; befehl, *jumon pujuromo* dene auf gottes befehl Ocs. 65. *Isaaklan pujrmo üđoram* das mädchen, welches dem I. beschieden war Ist. 25. *poréš pujrmo* áldott; gesegnet Bk. 76. cf. *pórom püjro* segne ibid.

puirumás teremtés; schöpfung Bd. *pujremás* vorherbestimmung, gericht Tr. *poro pujrmas* liže seit gesegnet Ist. 243. *poro pujramašan Marija* gesegnete, gebenedeite M. Bk. 76.

pujro méhser; meth Bd. Tr. *pujor* (m.) Tr.

pužalam csavarással ráerősít; durch drehen befestigen (die femerstange an den schlitten; r. завернуть) Gn. 11.

- pukalém* lehull; herabfallen Tr.
püken (cst.) szék; stuhl Bk. 14. Uf. 74. Gn. *püken* Tr.
pukró (t.) konkoly; kornrade Tr. — v. *pokro*.
pukšém etet, táplál; zu essen geben, füttern Gn. Bd. Tr.
éizom p. szoptat; säugen Gn. *cize p.* id. Bd. — *pukšemo üškož*
kövér ökor; gemästeter ochs Ist. 234.
pükšém csomó; knoten, bündel; узель M. 16. *pükšém* Tr.
pükšémältäs befészkelődik; sich einnisten Tr. *зачинаться*
(о зародышахъ плодовъ) Tr.
pükšemdäs csomóba köt; in einen knoten binden Tr.
pükšérme v. *puškerme* Tr.
püktem kotlik; hecken, brüten, auf den eiern liegen; *pükten*
luktam kikölt; aushecken Gn. Bd. — *püktošo-cöwe* kotlóstyúk;
brüthenne Tr.
püktäs Tr. *püktem* Bd. v. *piktem* id.
puktaltám hebegni, dadogni kezd; anfangen zu schnucken;
зайкать Tr.
püktanaltam (m.) alászakad; herabstürzen Bd.
pül felhő; wolke, *šeme pül* viharfelhő; gewitterwolke, *pulajon*
borúlt; bewölkt Tr. *pül-gom*: *pülgomaštaša kugiza* mennyei birodalom;
das himmlische reich Km. 19.
pul: *p.-wuj* térd; knie Gn. 53. Tr. *schoos* Ist. 235. *polwuj*,
polbä knie Bd. *plwuj* id. M. 5. *plwuj* *nömäl* térdhajlás; kniebeuge
M. 6. — *pulwujtem* (m.) térdepel; knieen Bd. Tr. *pulwujtén* térden
állva; auf den knien Tr.
pula (r.) golyó; kugel Gn.
pülä, pülä (m.) sok; viel Bd.
pulák görbe, ferde; krumm, schief Tr.
pulámog árpalisztkása; brei aus gerstenmehl Bd.
pulaštar- összekever; vermischen Step. 15. *nunon jolmoštom*
pulaštaren (= *jören*) nyelvüket összekeverte; vermischte ihre
sprache Uf. 25. j. Car. 24. j.
pulat aczél; stahl Gn. 50.
puldär (cs.) előszoba, csarnok; vorstube, hausflur Gn. *puldur*
wohnung Krest. 9. сѣни Tr. Zol. NyK. 6, 194. *puldor* kammer Bd.
cs. *puldur*.
puldär kotkodácsolást hangutánzó szó; nachahmung eines
gluckendes lautes Gn. 27.
puldöréo fürj; wachtel Gn. 72. Ocs. 48. *pulduréo* id. Bd. *pul-*
durée id. Tr. *puldurco* NyK. 6, 195. [rest Tr.
puldoš falat; bissen Bd. *pulduš* stückchen brot, speise-
pulduraš védelmez; beschützen — *puldurtmäs* védelem;
schutz Tr.
pule elgörbült, ferde, ferdén, görbén, ferdesség, görbeség; ver-
bogen, schief, krumm (subst. adj. u. adv.) Tr. — cf. *pöle*.

püle-kerda sehr wunderbar; очень дивно Tr.

pülém (cst.) rekesz, szakasz, szoba; verschlag, zimmer Zag. 44. Ist. 142. *pülém* перегородка, комната Tr. — cs. *pülmek* t. *bülem*.

pülemdém elrekeszt, közfalat csinál; verzäunen, zwischenwand machen Tr.

püleštás görbit, meggörbit; biegen, krumm machen Tr.

puloš hónalj, váll; achsel, schulter Gn. *pulš* schulter M. 5. *pulukš* oberarm Bd. *puloš* (m.) schulter Bd. *pulukš* плечевая кость Tr.

pulká (r.) golyó; kugel Tr. Bd.

pülüksé, *pürükša* (cs.) adományozó (isten); der verleihher (gottes beiname); податель Zol. — cs. *pülüž*, *pülüžsi*.

pulzeštarem kificzamít; verrenken Ringw. — cf. *pule*.

pumaga (r.) papier Bd.

pumo ajándék; geschenk Bd. Tr.

pun toll, szőr; (kleine) feder, haar (passim) — *piliš-pun* haj a halántékon; haar an der schläfe Tr.

punem fon; drohen, zwirnen (passim) *punedem* fr. *punaldem* mom. Bd. *punuktás* заплетать Tr.

pundaš fenék, alja. vége vlminek; boden, der unterste, äusserste od. hinterste theil Gn. Bd. Tr. — Össz. *kožla pundašéš* mélyen az erdőbe; tief in den wald, *wuj p.*, *wuj wundaš* fejtető; scheidel *jol-wundaš* talp; fussohle Gn. Bd. *tepož-pundaške* a tengerfenékre; in die meerestiefe Ocs. 47. *p-oya* fenékdeszka; bodenbrett (am hölzernen gefäss) Tr. — *pundašteme* feneketlen; bodenlos Bd. Tr.

pundoš fatőke; baumstumpf Gn. *p-wuj* id. G. 11. *torke p.* fenyő-tőke; fichtenstumpf G. 37. *pundoš* id. Tr.

pundo pénz; geld Tr. *ši-pundó* silbergeld P. 17. — Össz. *pundo-šocon-kugo jumo*; *p-pujrošo*; *p-sazče*; *p-kaznačej*; *p-ser-lagoše* gottheiten, die geld spenden Tr.

punuškem penészedik; schimmeln Bd. *ponoškem* id. *ibid.* *punuškolam* fr. *ibid.* — *punuskem* id. Tr. megromlik (hal, hús); verderben (fische, fleisch) Tr.

punuškošo penész; schimmel Bd.

punžal időhatár; termin; срок Tr.

punzeštás csavarni kezd, motolál, behajtani a tészta oldalát; winden, zwirnen, einkneifen den teig (beim gebäck) Tr.

pünžás kireszelni vlmely szerszámot; ausfeilen irgend ein werkzeug; зубрить какой либо инструментом Tr.

pünžalam kinyom; auspressen P. 16. facsar; pressen Ocs. 28. csavar, kifacsar (mosott ruhát); winden, auswinden (wäsche) Bd. *punčalám* id. Tr. einschrauben die femerstange in den schlitzen Tr.

- punžál-pumo* eljegyzés; verlobung Tr.
punžalten v. *munžalten* id. Tr.
punžáldes der knoten, womit die deichsel an den schlitten gebunden wird; завертка Bd. — cf. *munžaltoš*.
pünžoškem penészesedik; schimmeln Gn.
pünžö fenyő; kiefer Gn. *pünžö* id. Bd. *pünču* id. Tr. — *pünžerla* fenyves; fichtenwald Bd. NyK. 6, 203. *pünžér* id. Tr. *pünžer* NyK. 6, 203.
pur (est.): *pur-kü* kréta; kreide Tr. *pur-gü* Bd. *pür-guž* mész; kalk; известь Tr.
purem bemegy, befér; hineingehen, platz haben (passim) *porem* (m.) id. Bd. — *wüdes*, *mönžas* p. baden (im wasser, in der badstube); *purem kajem* alámerül; untersinken Gn. *čoyeštén puren* elrepül; wegfliegen Tr. *keče purá* die sonne scheint hinein Bd. *kum vedrá puroman kü-ata* három vedert befogadó köedény; ein steinernes gefäss von drei maass inhalt Tb. 94. *pürtém* bevisz; hineinbringen Bd. Tr. beereszt; hineinlassen Gn. befogad; empfangen, beherbergen P. 13. Ist. 265. *nunom purten ulut* sie liessen sie hereinkommen Ist. 308. *purtal-* kommen lassen G. 43. — *portem* (m.) Bd. *portem* (m.) Km. 19. *partedem* fr. Bd.
2. *purem* (est.) gerendát összeró; balkengerüste zusammenstellen Bd. срубать срубы Tr.
1. *pürem* (est.) ránczol; falten, fälteln Gn. Bd. *püredem* fr. Bd. *pürnem* sich falten, *pürnülám* fr. Bd. — cs. *pür-* t. *bör-*.
2. *pürém* rendel, elhatároz; bestimmen *orlokom püren* bűntetést adott; gab ihnen strafe Uf. Car. 16. *pürem* id. Tr. *püršo* schöpfer P. 20. *pürmaš* (emberi) természet; (menschliche) natur, *pürmašem* meine natur P. 10. — *pürükšo* schöpfer, *pürüjmo* teremtés; schöpfung, geschöpf, *pürmás* sors; schicksal, *pürás-wate* leánykérő asszony; brautbewerberin; свaxa Tr. — cf. *pujorém*.
puram harap, rág; beissen, káuen (passim) fogát csikorgatja; die zähne wetzen Tr. *poram* (ny.) Weske 23. *praš* id. felharap; aufknachen (nüsse) M. 23. *puredem* fr. Bd. *puredál-* egymást harapdálni; einander beissen P. 33. драться, грызться Tr. *predülás* (m.) csíp; beissen (flöhe) M. 61. — *purlem* harap; beissen Bd. *purlám* id. Tr. harapdál, kóstol; kosten Bd. *puralam* (m.) *porlam* (m.) id. *püm öcert* p. die zähne wetzen Bd. *purlókt-* kosten lassen Pu. 43. *purlalás* прикусить *purldarás* beleharap; hineinbeissen Tr.
1. *purá* (est.) épülő épület; das im bau befindliche gebäude Gn. gabonaláda; kornbehälter im speicher Gn. 36. Bd. gerendázat, az éléskamra elkülönített osztályai; gebalk, die abgesonderten verschlage im speicher Bd. Tr. *pura-wiéta* istálló; stall Gn.
2. *purá* sör; bier Bd. Tr. Gn. 69.
puraga erős sör; starkes bier Gn. 80.

1. *purak* (r.) por, staub Ist. 9. Ocs. 8.
 2. *purák* bödöny nyirfahéjból; gefäss von birkenrinde Tr. —
 r. *буракъ* cf. *purá* 1.
puraks leánykérő; brautbewerber (vog. *zaitne zum*) Bd. —
 cf. *purem* 1.
puralka (r.) rend; ordnung Gn.
pürém (est.) prém, szeget; verbrämung, besatz Gn. ráncz;
 falte Bd.
purgedám fölkapál; rigolieren Tr.
purgo szár, nyél; stiel Tr. — cf. *wurdo*.
purgošt-: *kindom purgoštén séndožo* er möge korn haufe n-
 weise niederlegen P. 32.
purgož: *lum-purgožom [kuzé kondén]* wie (der wind) den
 schnee aufhäufend [mit sich bringt] P. 32. (viell. von *purgem* auf-
 häufen? cf. *purgoštém* t. *bür- bürt-* schwellen). — *purgož mardež*
 wirbelwind Uf. 92.
purgožmás wirbelwind, empörung, mischung; *вихрь, воз-*
мущение, смѣшение Tr. — cf. *purgož mardež*.
pürdüž fal; wand Bd. *pürdüž* id. Tr.
puroltoš leharapott darab; abgebissenes stück Tr.
purós (est.) bors; pfeffer Gn. *purus* id. Bd. Tr.
 1. *purká* törekeny; zerbrechlich Tr. (*čorostvoj?* sic Bd.)
 2. *purká* (m. t.) pulyka; truthuhn Tr. — t. *kurka*.
purkal-: *kindo purkalén* a kenyér megszáradt; das brot
 wurde trocken, hart Tr.
pürküt (t.) császársas; goldadler Tr. *pürkot* id. Bk. 78. ke-
 selyű; geier Máté 24, 28. — t. *börköt*.
purlá jobb oldal; rechte seite P. 45. Tr. — cf. *puro*.
purlangam (m.) megérik; reif werden Bd. — *purláyon* érett;
 reif, sárgult (levél); vertrocknete (blätter) Tr.
purloštás kigyógyít; heilen; *вылѣчивать, выправлять* Tr.
purlo (est.) szürkés; graulich Tr. *purlá* id. ibid. — cs. *purla*
 t. *burli*.
purluk vagyon; habe; *пожитки* Tr. jószág, kincs; schätze;
 сокровище, имѣние Tr. Bd. ló; pferd Bd.
pürmä' (t.) ráncz; falte Tr. — t. *börmä*.
purmola jobb kéz, oldal: die rechte (seite od. hand) Gn. Uf.
 28. j. *purmulá* id. Bd. *purmlá* id. Tr. *wurgumlá* (m.) id. Bd. Tr. —
purmulá weg jobbra; rechts (hin) Bd.
purmo bögöly, pöcsök; pferdefliege (tabanus) Bd. Tr. — Össz.
lomož-p. aschfarbene pferdefliege Tr.
purna kas, kosár; wagenkorb, korb Tr.
puro jó, gut Bd. Tr. *pura* (m.) id. Bd. Tb. 246. egészséges;
 gesund Bd. *purö* (m.) jószág, kegy; gnade M. 68. *purölök* id. ibid.
purö jähän könnyörületesség; barmherzigkeit M. 68. *pura li* salve

BL. 1, 40. — *purásol* unzeitig, ungelegen Tr. — *puremam* javul; sich bessern Bd. *puremdem* caus. Bd. Tr.

puró (cst.) fűró; bohrer — *porolem*, *prolem*, *poroledem* fűr; bohren Bd.

pürö méhser; meth Gn. *püro* P. 25.

pürsa (cst.) borsó; erbse Gn. 46. *pürsá* Bd. Tr. *prsa* (m.) M.

20. — *kugo-p.*, *ñemič-p.* bab; bohne Tr. Bd. *jamšok p.* lencse; linse Tr. — *p.-lodak*, *p.-otoza* babhüvely; schote Tr.

purto nyél, szár; stiel, stengel; черенъ, стволъ, корень у грибовъ Tr.

pürtnük (t.) fodormenta; krausemüntze Bd. *pürtnik* Tr. *prtnök* M. 21. — t. *bötnek*.

pürüz sógor; schwager; шуринъ Tr.

purzalam kifacsar (ruhát); (die wäsche) auswinden Gn.

pusák szöglet; ecke P. 13. 16. sarok; winkel Ist. 321. внутренний уголъ Tr. — cf. t. *počmak* winkel, ecke.

pusás elrejtőzik; sich verstecken Tr. *pusnás* id. Tr.

püsir, *püšer* v. *pöšer* id. Tr.

puslaš elpárolog, magán kívül van; verdünsten, seine fassung verlieren; выдыхаться, терять должное свойство Tr. — cf. *puš* dampf.

püšman hegy; berg G. 59. cf. cs. *poš*, *puš* haupt u. *mun* hoch, gross.

püšö éles; scharf Gn. 61. schneide, spitze Gn. 50. gyors, ügyes; schnell, flink Gn.

pusta (r.) üres, puszta; leer, öde Gn. Bd.

pustejem megsemmisit, elront; vernichten, verderben Gn.

1. *puš* csónak; bot, kahn Bd. Gn. 68. Tr. *poš* (ny.) Weske 24. — Össz. *tul-p.* gőzhajó; dampfschiff, *p.-kutan*, *p.-poč* hajófar; schiffshintertheil Tr. *p.-pundaš* schiffsboden, *p.-ner* hajóorr; schiff-schnabel Bd.

2. *puš* (cs.) pára, gőz; dampf Fn. Bd. Tr. illat; geruch G. 60. *poš* (m.) Bd. — *pušan* gőzös, bűzös; dampfig, stinkend Bd. Tr. — cs. *pus*.

3. *puš* adó; abgabe, steuer Gn. cf. *puem*.

pušém elhallgat; aufhören zu reden NyK. 6, 203. — cf. *posem*.

pušarém (cs.) fingik; fürzen Gn. Bd. Tr. Zol. — cs. *puzur-*.

pušara (cs.) mormota; murmelthier Tr. — cs. *psara*.

pušártes, *pušertás* fing; furze Bd.

pušás megillető rész; antheil P. 21. Car. 31. *wui-pušašem ukaleš* von niemand bin ich abhängig Pu. 38. — *pušašlok* id. Pu. 16.

puše (r.) inkább; mehr W. 205. 1. *pušo* id. P. 8. *puššo* Gn. *pušo* Bd. — r. *пуще*.

pušom tuchene borte, verbrämung od. einfassung am schuh, *kumda pušman* mit breitem rande versehen Gn. 68.

puškedám fosik; an durchfall leiden Tr. Sdr. 5. — *puškedem* NyK. 6, 213. *würom puškét potárošom* ich habe blut gesprengt Pu. 29.

püškemä'toš csira; keim; зародышь Tr.

puškerme mogyorófabokor; haselbusch Tr. NyK. 6, 203.

puškodo puha; weich Pu. 42. Gn. *puškodo* Bk. 24. *puškudo* Bd. Tr. *puškuda* (m.) Bd. — *puškedemám* puhul; erweichen Bd. Tr. *puškedemdem* caus. Bd.

püskolam szür (vlmi rovar); stechen (von insekten) Gn. *puškulám* varróttüvel szür, tűz; mit der nähnadel stechen Tr. — *ší-oksam püskolon* mit silbermünzen verziert Pu. 40.

puškul tüzés; nath Tr.

pušlanem párolog; dünsten Bd. gut, übel riechen Tr. — *pašlanolam* fr. *pušlanaldam* párolgásba jön; ausdünsten Bd. — cf. *puš* 1.

pušlandártoš hőség; hitze, schwüle; зной Tr. — cf. *pušlanem*.

pušném von drohungen sich besänftigen lassen; смиряться отъ угрозы Tr.

püšt-kačš совѣстно; скрепный; мерзкий Tr. *püšt* schlecht, übel (adv.); дурно Bd.

puštam megöl; tödten (passim) — *jigg puššo* gyilkos; mörder Bd.

puštolaltaš forróvá lesz; wird heiss Sdr. 5. *puštolanaš* id. Sdr. 5. — cf. *pušto*.

puště bél, hurka; darm, magenwurst M. 6. *pušta* (m.) Tr.

puštmo halál; der tod Bk. 55.

1. *pušto* pörkölt s összetört árpából főtt kása Bd. dicker brei aus gekochtem und gemahlenem getreide Gn. толокно Tr. *puště* (m.) M. 17. *pušta* (m.) Bd.

2. *pušto*: *tovar p.* a nyélnek való lyuk a fejszében; öse an der hacke Bd.

put (r.) pud (gewicht) Gn. *pot, pud* (m.) Bd.

putajmaš szorgalom; fleiss M. 69.

putělká (r.) bouteille Tr.

pütoň, -ňek (est.) egész, ép; ganz; unversehrt Gn. *pütiün* Bd. *pütnek* Zag. 46. *püteň-ok* (m.) Bd. *pütiün, pütiünnek* Tr. *püte- nek* Zol.

pütorém (t.) teker, csavar; winden, umwinden, drehen P. 15. *pütorém* Gn. *pütiürém* кругу, сучу Tr. *pütornam* sich wenden P. 32. *pütiürnaláš* umwickeln, *pütiürnaltám* umgewickelt werden Tr. *pütoralt-* sich verwickeln Ist. 119. Ocs. 85. *pütralton* verworren G. 73. *kidšom kaza-paran kowašta deno pütořen* er umwickelte seine hand mit ziegenfell Car. 34. — t. *bötör-*.

putorák igen nagyon; ungemain sehr P. 7. Ocs. 26. Uf. 87.
potrák Tr. (< *pütoónrak*?) — v. *pátár* Bd.

pütmás (m.) fejsze; beil (u. allerlei geräthe zum holzschneiden) Tr.

pütnik (cst.) ménta; krausemüntze Tr.

pütö bőjt; das fasten Gn. *pütö* Uf. 99. *pütü* Bk. 59. *pütö* Tr.

putrák hangos; laut, cf. *potrák* Tr. — cf. *putorák*.

pütürángo denevér; fledermaus NyK. 6, 203. *vodo p. id.*
ibid. 204.

pütüréc habaró; quirl; *мытовка* Tr. — cf. *pütörém*.

pütürme *šuvoš* v. *pətr-šuvoš*; *pož* Tr. — cf. *pütörém*.

putürtuk parti fecske; *hirundo riparia*; *стрижь* Tr.

püzás fűrészt kireszel; säge feilen; *зубрить*, *püzoktás*
caus. Tr.

püzrém, *püzralám*, *püzürtém*, *püzürném* v. *pizirém*, *pozorém* Tr.

püz: *püz wüt* izzadság; schweiss Gn. Bd. *püz* Ist. 9. Tr.

püzem (cst.) megront; verderben Gn. Bd. Ocs. 87. *verzaubern*
G. 50. *püzaltaráš* id. Tr. *püzgal*-verderben P. 21. *püzlem* megromlik; wird verdorben Bd. Ist. 149. Tr. *püzlen* hibás (testű); fehlerhaft Sdr. 4. *püzlaldam* id. Bd. *püzlolam* fr. id. Bd. — cs. *pust. boz.*

püzadán (cs.) lyukégető vas v. drót; eisen o. drath, womit ein loch ausgebrannt wird; *жерало* Tr. — cs. *püzadan*.

püzaldam izzad; schwitzen Bd. *püzaltám* Uf. Car. 17. *püzaltam* Tr. Ist. 272. *pözaltam* Gn. — (cf. t. *pözol* человекъ любящій тепло Tr.)

püzaltás v. *punžaltás* id. Tr.

püzar gyalu; hobel Gn. Bd. Tr. *pžar* id. M. 66. — *püzarem*
gyalúl; hobeln Gn. Tr. *pžaraš* id. M. 66. *püzarlem*, *püzarlolam* fr. id. Bd.

püžas csapda vízi madarak részére; der fischreuse ähnliches fanggeräth für wasservogel Gn. *püžas ludet ulo* du besitzt gänse, die in die falle fallen G. 60.

püzákš fészek; nest Bd. *püzákš* Tr. *pežäž* (m.), *pižäž* (m.), *pižás* (m.) Bd. — p. *optaš* fészket rak; nest bauen Bd.

püžok megbabonázás; hexerei p. *tene kia* megbabonázva betegem fekszik; liegt behext krank G. 53. — cf. *püzem*.

R

rabá (m.) kerítéslécz; zaunstackete; *тычина* Tr. — cf. *рубить*, *срубъ*.

robotajem (m. r.) dolgozik; arbeiten Bd. *robotajem* id. *ibid.*

rabotnik (m. r.) munkás; arbeiter Bd.

ráda (m. r.); *sim r.* hétszer; siebenmal Bd.
rádomók (m. r.) sorjában; nach der reihe Bd.
rage (r.) rák; krebs Bd. Tr. — cf. *rake*.
ragoš v. *rakš*.

řaxátlan- (r.) eszét veszti; von sinnen kommen; ряхнуться
 Ks. 54.

raj (r.) paradicsom; paradies Bk. 48. Gn. Bd.
räjem (m. r.) összebeszél, egyezkedik; sich verabreden Bd.
rake (r.) rák; krebs Gn. *rák* (m.) Tr. — *rakowot* (< *rake-*
pot) kagyló; muschel Gn. 6. *rage-pot* раковина Tr.
rakmat (est.) hála, dank Ocs. 11. G. 58. *rajmát* id. Tr.
rakš barna; braun (vom pferd); гнѣдой Tr. pej; fuchsfarbig
 Bd. *ragoš* пусый Tr.

ram (r.) ablakráma; fensterrahmen Tr.
ransedás arczát ránczolja; das gesicht runzeln; морщить
 лицо Tr.

ranžem (t. p.) sanyarog; sich abmühen, sich plagen Gn. *ran-*
žoktem sanyargat; plagen, beschweren Gn. Uf. 54. j. — t. p. *ränže-*
ras (t.): r. *kalasén* világosan megmondta; sagte es deutlich
 Ocs. 108. *raš* id. Tr. *rašt* id. Ist. 154. — *raš* igaz, helyes; wahr,
 richtig Bd. Tr. *rašt* вдругъ, внезапно Tr.

rašak v. *ras*, *raš* id. Zag. 20.

raškada világos; hell, klar; свѣтлый, ясный Tr. erős, rendü-
 letlen; stark, unerschütterlich Bd. *raškadan* свѣтло, ясно Tr. tiszta
 hangon; mit klarer stimme Bd.

raškademdás megmagyaráz; erklären; пояснять; *raškademás*
 поясняться Tr.

raskaltem pattog, csattog, reccsen; klatschen, knallen, kra-
 chen Gn. *raskaldem* reccsen; krachen Bd. *raskaltá* villámcsapás
 éri; vom blitz getroffen werden; поражаетъ (молнія) Tr. *raskál-*
toto erős mennykőcsapás; starker donnerschlag; сильный ударъ
 грома Tr. — cf. громъ раскатывается.

raskatan erős mély hangon; mit kräftiger tiefer stimme Bd.
raskan id. ibid.

raške = *rašt* rasch Gn.

rašt gyors, gyorsan; rasch (adj. v. adv.) Gn. вдругъ, вне-
 запно Tr. hell, deutlich (adv.) Bk. 112. Ist. 154. *rašt toskal* tüchtig
 trete auf G. 78. — cf. *ras*.

raštá (r. t.) karácsony; weihnachten Tr. — r. рождество.

razum kenderkrämpfe; младенческая Tr.

rat (r.): *rat tene* sorban; der reihe nach Gn. Pn. 11. *rad*
 Ocs. 33.

rat (r.) víg; froh Gn. *rad* Bd.

rawë rúd; stange M. 31. — cf. *rabá*.

razbójnik (r.) rabló; räuber Tb. 114.

- razi* (r.) egyszerre; zugleich, plötzlich Bd.
raznoj (r.) különböző; verschieden Bd.
razzorjajem (m. r.) szétszaggat; zerreißen Bd.
regen (m.) moh; moos M. 25. *regénže* id. Bd. *regenže* moosflechte, baummoos Gn.
redoštás (m.): r. *bordānom* den hopfen von der stange abnehmen; снимать хмѣлевицу съ тычини Tr. — r. рѣдить.
reitlem (r.) megegyezik; abmachen, einen vertrag schliessen Gn. — cf. *räjem*.
réka (r.) folyó; fluss Bk. 48.
rema (r.) idő; zeit Gn. — время.
rese, reskol v. *kres, kres-kol* id. Tr. — *res* id. Bd. *ores* id. P. 12.
réwe (r.) répa; rübe P. 25. Tr.
rewež (r.) népszámlálás; volkszählung Gn. *reviza* id. Bd. *revíz* Tr.
rez (r.) galy; reis Gn. 53.
ribiž v. *rowož* id.
ride mécsbél; docht Tr. — cf. *rüdö*.
ripšem v. *rüpsēm*.
rišitka (r.) léczkerítés; gatterzaun Pu. 40. *rešotká* id. Tr.
riž szépség; schönheit; красота, *rižtema* nem szép; nicht schön — *rižlá* schön, anmuthig, *rižlemáš* felkészül, ellátja magát; sich ausrüsten; снарядить Tr. — cf. t. *rüües* gestalt.
rodangam (m.) megrozsdásodik; rostig werden Bd.
roganél rozsda; rost Tr. — *rodanél* id. ibid.
roktaláš fölmelegít; aufwärmen Tr. — cf. *oraš, oroktáš*.
romaldáš besötétedik, szürkül; es dämmert Tr. — cf. *rümbalgaš*.
roskal (t. a.) szerencse; glück Gn. 61. *roskalan* glücklich (adv.) G. 56. *roskaltome* unglücklich Step. 17. — t. *riskal*.
roskalt- (r.) kerül; ausweichen Step. 4. — r. рыскать.
rowož róka; fuchs Gn. Tr. Bd. *rebež, ribäž, ribež, ribiž* (m.) Bd. *ribiž* Tr. *rübüz* (m.) NyK. 6, 195.
roz szerencse; glück (? sic) Gn. 61. — cf. *roskal*.
rozem ráz; schütteln Tr. — *rozaráš* (m.) leráz; abschütteln; отряхивать Tr. — *rozaltáš* megrázódik; geschüttelt werden Tr. — cf. *rüzem*.
roen: *roen šuaš* leszakít; pflücken M. 23.
roáltoš a paraszting vászonbélése; leinwandfutter am bauernhemd Tr.
rodá törékeny; spröde, zerbrechlich Tr.
rodo (r.) rokon; verwandter G. 57. P. 4. *rodo, roda* (m.) Bd.
rod-tukom rokonság; verwandtschaft Zag. 47.
rogožá (r.) matte, bastdecke; порожа Tr.

rok föld; erde, erdreich Gn. 33. M. 63. Bd. Tr. *molando rokom kockon ilo* a föld porát egyed s úgy élj; iss staub u. lebe so Uf. 17. Car. 16.

rokmaltem halkan nyerít; leise wihern Gn. 33.

ron turha; rotz Bd. Tr. — *r.wozjon* nátha; schnupfen Tr.

rongedam bőfög; rülpsen Gn. Bd. Tr. — cf. r. рыгать.

royoż szürke; grau; сѣдой Tr. *royěž* M. 34.

royos gödör az úton; ausgefahrenes loch; ухабъ Tr.

royos (r.) szajkó; holzhäher; ронжа-соика Tr.

ronžem fölfejt; eine naht auftrennen Gn. *развивать, расплетать, разбрасывать* Tr. *r. nálmo godemát* mikor széjjel véte-tik, wenn es aus einander genommen wird Pu. 19. *kawán góčon ronžén šaremašésát* beim a b l a d e n des schobers u. beim ausladen Pn. 16.

rošcot (r.) elszámolás; abrechnung Gn. *rošcot* (m.) Bd.

röskal (t. a.) szerencse; glück Ocs. 24.

rož lyuk; loch Gn. Máté 9, 16. Bd. Tr. *raž* (m.) Bd.

rredás tisztít, fényez, kopaszt; reinigen, polieren, bepflücken; чистить, полировать, общипывать Tr. — *rridás* id. ibid.

ru seprő; hefen Bd. Gn. Tr. kovász, sauerteig Ist. 228. Máté 13, 33.

ruem vág, levág; hauen, schlachten Gn. Bd. — *ruestam, ruštólam* fr. Bd. *rualam* зарубить, надрубить, *rualoktás* caus. Tr. — *rojektem* (m.) vágat; hauen lassen Bd. — *roem* (m.) *roalam* (m.) Bd.

ruálmo-poldoš ruhakapocs; häckchen am kleid — *r.-p.-oyo* knopfloch; петелька Tr.

rualtem kap vlni után; fassen, greifen Gn. схватить Tr. *rualdem* Bd. *rualkalem* fr. Bd.

ruás kovász; teig P. 24. Gn. *ruakš* id. Tr.

rübšaltam ingadozik; schwanken Máté 11, 7.

rüčkalem rázogat; schütteln (fr. von *ružem*) Gn. *rüčkalem* id. Bd. — *rüčká* farkával legyezgeti magát (a ló); das pferd wedelt sich mit dem schweif; опахивается хвостомъ Tr.

rüdem old, fölold; lösen, auflösen Gn. Ist. 251. leoldja láb-tekereseit; den fusslappen abnehmen Tr. *jol rudem* id. Bd. — *rudkalem* fr. Bd. — *rudaltem* pass. Ist. 160. Tr.

rüdem szakít; pflücken Máté 12, 1. *rüdalt-* abreißen Bk. 39. — *rüdem* eine schnur ausdehnen Tr.

rüdayam rozsdásodik; rosten Gn. 77. *rüdayam* id. Máté 6, 20. *rüdayeš* Tr. *rüdaydärem* mit rost bedecken Tr.

rüdayše rozsa; rost Tr. — *rodáyošo* id. Tr.

rüdü a fa béle, das mark des baumes Gn. 53. — *mlande r.* a föld belseje; das innere der erde Gn. 48. *šüder r.* das innere des

sterns P. 47. *sorta-r.* gyertya-bél; kerzendocht *ibid.* *jüt-r.* mitternacht G. 57. — *rüdö* Tr.

rüdo támasztó rúd; stützpfaht P. 26. — *ner rüdö* orr háta; nasenrücken Bd. — ? cf. r. пруть.

rujžem, ružem ráz; schütteln Gn. 75. *rujžalt-* id. G. 32. — cf. *rüzem.*

rum v. *run* id. Tr.

rûm sötétség; finsterniss; мракъ Tr. — *rûmla* sötét; dunkel, finster Tr.

rûmbalgem szürkül, sötétedik; dämmern Gn. Bd. *rûmbalgem* id. Tr. *rûmbülgedem* fr. Bd. *rûmälgaš* смеркаться Tr.

rûmbälge szürkület; dämmerung Tr.

rûmbalgemaš szürkület; dämmerung Bd.

rûmbük szürkület; dämmerung — *rûmbükän* (adj.) Bd.

rumbuk zavarosság; das trübe Bd. *rumbök* das trübe, bodensatz Gn. *rumbukán* (adiect.) Bd. Tr.

rumbuktás zavarossá tesz; trüben Tr. *rumbukangam* zavarossá tesz; sich trüben Bd. *rumbukanydem* zavarossá tesz; trüben Bd.

run turha, takony; rotz, schleim (aus der nase) Gn. Tr. *rûn* id. Tr. — cf. *ron.*

rups harmat; thau Tr. — cf. *lupš, luws.*

rûpš függő bölcso; hängwiege Tr.

rûpšém inog; wackeln Bd. *rûpšem* качаю машу Tr. *röpšém* (m.) ingat, ringat; schütteln, schaukeln Bd. — *ropšaltam* (m.) geschaukelt werden Bd. M. 44. *ropšaltem* (m.) schaukeln Bd.

ruš (r.) orosz, oroszul; russe, russisch Gn. Tr. *rušlá* russisch Ist. 7. Ocs. 6. — ÖSSZ. *ruš-aria* sonntag Bk. 34. *r.-a.-kečön* id. G. 63. *r.-a.-kugo-jumo* (*pújrošo*) gott des sonntags Tr. *r.-a.-jumon-awážo* мать бога воскресенья Tr.

rûšt rögtön, egyszerre; plötzlich Bd. *rûšt, rûžd* id. Tr. — cf. *rašt.*

rûštám megrészegszik, részeg; betrunken werden Gn. Tr. Bd. *jun rušton purušo údrämaš* ein betrunkenes weib Ocs. 69. — *ruštšo* részeges, säufer Tr. *ruššo* id. Bd. *ruštóktém* опьянню Tr. *ruštóktarem* megrészegít; betrunken machen Bd.

rušta (r.) rosta-féle készülék a pálinkafőzésnél; eine art sieb beim branntweimbrennen; коробъ изъ луба со дномъ изъ палокъ для процѣживанья сусла отъ барды Tr.

ruštmaš részegség; trunkenheit Tr.

rüzem ráz; schütteln Bd. *rüzem* id. Ocs. 67. Ist. 95. *rüzaldem* mom. id. *rüzaldam* megrázkódik; sich schütteln Bd. *rüzaltar-* zum zittern bringen P. 15. — *rüzém* киваю, машу, трясу; *rüzáltarem* встряхиваю; *rüzáltám* трясу Tr. — *rzem* (m.) Bd. *ržáš* Tr. *ržälem* (m.) megrendül, rezdül; erschüttert werden, erzittern Bd.

- rűž zaj*; lärm, geräusch Ist. 212.
ruža (r.) rozs; roggen Gn. 22.
rűže túlzóan, dűhösen, könnyelműen, csűnyán; zu viel, wűthend, leichtsinnig, entstellt; слишкомъ, неситово, вѣтрено, безобразно Tr. — cf. *rűže*.
rűže zaj, lárma; geräusch Máté 7. 27. — *rűže šašlaš* lármaž, kiabál; lärmnen, schreien Bd.
rűžém zörög; rasseln Bd. *rűžém* lärmnen Tr. — *rűžen-šolgomáš* lárma; lärm Tr.
rűwšem schaukeln, wiegen, pumpen Gn. — cf. *rűpšem*, *lűwšem*. — *rűwltěš* hullámzik; wallen, wellen schlagen; волнуется Tr.
rweže = *orweže* Gn. *rweza* id. Bk. 59. *rweže* мальчикъ; дєвєрь моложе мужа Tr. — Össz. *rwežu-pušćyna* csemete; schössling Tb. 77. *ű-pušćyon rewezű-parćűžo* az olajfa bimbói; die knospen des öhlbaumes ibid.

S

1. *sa* (pron. demonstr.): *sűde* az; jener. *šűde* id. Gn. *sűdo* id. P. 12. — *sad-deno* Zag. 40. *sandene* Step. 3. *sadolán*, *sadon-deno* Úf. 18. j. *sadelán*, *sűde-verec* Bd. azért; darum — *sadon denak* azzal; mit dem Máté 6, 2. *sadák* точно также Tr. — *sűdöge* így; so Ocs. 46. — *sűdogok* ép úgy; ebenso Ocs. 72. 118. — *sűdes* ekkor; jetzt Ocs. 87. *sadenam*, *sűde-kodom* akkor; damals Bd. — *sűdešak* ott; dort Ocs. 58. — *sagelű* eben dorthin; вонъ туда Tr.
2. *sa* kasza; sense Gn. *sű* M. 38. *sű* Zol. — Össz. *sa-kűžű* aus einer sense verfertigtes messer G. 16. — cf. *saba*, *sawa* cs. *sűwű* id.
sűb szűnaasztag; heuschober Tr.
1. *sabáš* füvet kaszál; gras műhen — cf. *saba* 1.
2. *sabáš* (cs.) pofon csap; ins gesicht schlagen Tr. Zol. *sabaltáš* id. Tr. — cs. *sűp*- t. *űab*-.
3. *sabáš* (cs.) liszttel meghint (abrakot); mit mehl das futter bestreuen Tr. — cs. *sűp*- t. *sűb*-.
1. *saba* (cs.) v. *sa* 2. id. Zol. — cs. *sűwű*.
2. *saba* (m.) tenyér; flache hand; ладошь Tr. — cf. *sabáš* 2. — cs. *šopka* ohrfeige.
sűba (cs.) haraszt; reisholz Tr. — *sűbű pudurtoš* id. Bd. — cs. *sűba*.
sabikaláš tapsol; in die hűnde klatschen — *sabiktém* caus. Tr. — cf. *sabem* t. *űab*- cs. *sűp*-.
sabár v. *sűwű*.
sablű (r.) kard; säbel Gn.
sabor- v. *sűwű*-.

sacém (m.) akar; will BJ. 7, 17. Bd. покушаться, намѣряться Tr. — *kolás sacá* haldoklik; mit dem tode ringen Bd.

sad (r.) kert; garten M. 10. Tr. — *sado-wiče* id. Tr. — *sat* id. Bd.

sađopka (r.) kert; garten Gn.

sagá mellett, mellette el, körül; neben, vorbei, um-herum; возлѣ, подлѣ, мимо, около, при Tr. Bd. — *sagarak* közelebb; näher; поближе Tr.

sagaemš közeledik; sich nähern — *sagaemđáš* caus. Tr. — cf. *sagá*.

sagal, *sagole* (cs.) kapocs, kampó; haken; крюкъ. — *Össz. tür-wolák-sagole* eine art dachsparren; крюкъ, употребляемый для утверждения нижней стрехи Tr. — cs. *sekle*.

sagát (est.) óra; stunde Tr.

sagonem (t.) gondolni vkire; an jemanden denken Gn. 69. — t. *šagin-*.

saglā v. *sagal* id. Zol.

saglas (r.) megegyező; übereinstimmend Ks. 26.

saj egészséges, szép; gesund, schön Gn. Bd. *sae* Bd. Tr. *saj kotta* bleibt gesund Bd. *saj čonan* keusch Bk. 68. *saj uwer* das evangelium Máté 40, 23. *sajes užas* szívesen látni, kedvelni; gerne haben Ocs. 123. *sajlen užas* id. Ist. 175. *sajnak* adv. Ist. 215.

sajka (r.) kehely; becher Gn. 73.

saják (m.) jövevény; fremder, ankömmling Bd. Tr.

sajlás szépít; zieren Tr. *saemam* szépül; schön werden — *saemdem* szépít, jobbít; verschönern, zieren, verbessern Bd.

sajlém (t.) kiválaszt; auswählen Bd. Gn.

sajrém v. *serém* Tr.

sakem (cs.) fölakaszt; aufhängen P. Gn. Bd. Tr. Ist. Bk. — *sákem* M. 16. Ocs. 61. Tr. — *sakalem* magára akaszt; auf sich hängen P. 9. aufladen (auf das pferd) G. 59. — *sakaldem* mt. Bd. *sakaldam* sich aufhängen Bd. *sakokt-* hängen lassen Ocs. 122. *sakalt-* id. Ist. 173. *sakaltokt* id. Ist. 38. Bk. 39. — *sákem*, *säkältem*, *säkältam* (m.) Bd. *säkälem* W. 22. — *šueš sákältaš* nyakába borul; um den hals fallen Bd. *oknāeš sākömö sawe* függő; vorhang M. 16.

sakau (t.): *s. jolman* hebegő nyelvű, beszédű; stotternd Ocs. 41. — t. *sakau*.

sákče (t.) védő angyal; schutzengel Tb. 247. *sayče* id. Tr. — cf. t. *sak* vorsicht; *sakla* behüten; *saklauči* schutzengel.

sákele v. *sagal*, *sagole* id. Bd.

sakəroj (r.): *s. küwar* diele, deren bretter mit den kanten übereinander zusammengefügt sind Gn. 68.

šakoj (r.) kiki; jeder; каждый M. 12. allerlei Gn. minden; alles Bd.

- sakor* czukor; zucker Gn.
saklém (t.) védelmez, őriz, megment; schützen, bewahren,
 retten Gn. 57. Pu. 16, 17.
saklok (cs.) folt; flicklappen Tr. Zol. — cs. *saplok*.
sakmák (t.) ösvény; fußpfad Tr.
saktarém v. *čaktarém* id. Tr.
salém (cs.) kaszál; mähen M. 21. Zol. *solem* (m.) Zol. Gn. —
salalt-pass. Tr. cs. *sol*-t. *čal*-.
sala (cs. m.) ostor; peitsche M. 32. Zol. *sola* id. Zol. —
 cs. *solá*.
salaltás leseper; abkehren; метлою снахивать Tr. —
 cf. *salko*.
salam (est.) üdvözlet; gruss Gn. 65. Pu. 40. *salamalok* id.
 Bk. 60. — *salá* id. Tr.
salat (r.) szalad; malz P. 50.
saldat (r.) katona; soldat Gn. *saldák* id. Bd. *salták* (m.) id.
 Bd. Tr. — cf. cs. *saldak*.
salom (cs.) láng; flamme M. 27. *salam* (m.) Bd. — cs. *solom*.
salomemäs meggyülad; sich entzünden — *salomemdäs* meg-
 gyújt; anzünden Tr.
salko (cs.) seprü; besen M. 38. Tr. — cs. *solga*.
salmá serpenyő; bratpfanne P. 27. Bd. Tr. *selmä* (m.) Bd.
selmä (m.) Tr. — *s. muno* rántotta; rührei Bd. *salmá*-kinde pfann-
 küchen Tr. — ? cf. *salom*.
salo (t.) tutaj; floss Tr.
samaj (r.) ugyanaz; derselbe; zeichen des superlativs Gn.
samoj Bd.
saman, *zaman* (t. a.) azonnal; bald, schnell Gn. 7. *samangona*
 id. Ocs. 119. *samon* id. Tr. *samanorak* id. Ocs. 43.
samawar (r.) szamovár Pu. 42.
sámon (m.) tévelygő; irrend — *sáman* id. Bd. *saman* egye-
 netlenkedő, czivakodó; uneinig, zanksüchtig Ocs. 8. — Össz. *s.*-
korna irrweg, *s.-keša* tévelygő; irrend Bd.
samorok (cs.) fiatal; jungling; молодой Tr. *samrok*, *sämräk*
 (id.) Zol. *sámerök*, *samerek*, *samorök*, *samorek*; *sämerek* (m.) id.
 Bd. — *samorok* kleines kind Gn.
samlaš (cs.) nyúni; gäten M. 24. — cs. *šomla*.
samók (r.) kastély; schloss; замокъ Tr.
sanat (t.) fejedelem; fürst (= *törja*) Ocs. 30. — t. *sanat*
 tanácsos; der rath Bál. 71.
sandale (t. p.) üllővas; amboss Bd.
sandalok (cs.) világ; welt Bk. 51. Zol. id. atmosphäre Tr. id.
 ország, föld; land, erde Bd. — *sändälék* (m.) die welt M. 49. *sän-
 däläk* (m.) id. Bd.
sandok szekrény; kasten Tr. — t. a. *sandik* r. сундукъ.

sanga (cs.) homlok; stirn Gn. 22. Tr. Zol. *sängä* (m.) Zol. —
Össz. *s.-ončol-up* üstök; schopf Tr.

sanzal (m.) só; salz M. 20. Bd. — *sancaltaš* besóz; einsalzen
 M. 43.

sap: *sap kerem* kantár, gyeplő; zaum, zügel Gn. 78. Tr. *sap-*
kandra gyeplő; zügel Bd. — *sáp* id. M. 32. *sáp* (m.) id. Bd.

saplő (r.) kard; säbel M. 62. — *sapla* Tr.

saplok v. *saklok* Tr.

sapnaltáš belefog a szánkázásba, javában szánkázik; schlitten
 fahren; (раскачивать о санях) Tr.

sapnáltoš síkos, csúszós út; schlüpfriger weg Tr.

sapóndo (= *sap-wondo* Tr.) csép; dreschfliegel Pu. 16. *supóndo*
 id. P. 10. — cf. *sabáš* 2. t. *čub-agač* dreschfliegel Bál.

1. *sar* (cs.) sereg, hadsereg; schaar, heer Ist. 257. Bd. Tr. —
 harc; schlacht Üf. 71.

2. *sar* (est.) sárga, mézszín; gelb, rothgelb Bd. blassgelb, fahl
 (von pferden) Gn. 78. соловой, буланный, бланжевый Tr. — *saro*
 falb M. 34. *sarö* gelb M. 24.

sār, *sārān* (cs.) rét; wiese M. 21. полоса земли, загоны Tr.
sārān id. Km. 87. — cf. *sajrēm*, *serēm*.

sārem (cs. m.) forgat; drehen, wenden W. 46. Bd. *sārās* (m.)
 вертѣть Tr. *sārāláš* megfordít, meghajlít; umkehren, umbiegen
 Tr. *sārāltáš* pass. ibid. *sarāl*-, *sārāl*-, *sārkalem* (m.) id. Bd. *sārnlőš*
 M. 44. *sārnem* (m.), *sārnlām* sich drehen Bd. — cf. *saworem*.

sārā (cs.) kopasz; kahl — *sārāmás* meztelenül; nackt
 (adv.) Tr.

sara-voč (cs.) kulcs; schlüssel Bd. — *saro-voč* id. Pu. 35.
saravaž (m.) *sarabáč* (m.) id. Bd. — *s. köveg* lakat; schloss ibid. —
 cs. *šurá* schloss.

sarai (t. p.) pajta; schuppen Pu. 34. M. 31.

saran (t.) fukar; geizig Zag. 22. Gn.

sarana geisfuss, ægopodium (? sic) Gn. 49.

sarapán (cs.) női ruha; szoknya P. 25. — cs. *sarpan*, *sorban*.

sarasém (cs. m.) illendőnek, hasznosnak lenni; anständig,
 nützlich sein Tr. kibékül; sich versöhnen Bd. — cf. *sorasem*.

sārem (cs.) gyp; rasen — *sirēm* (m.) id. Bd. *serēm* P. 21. —
 cf. *sār*, *sārān*.

sarla (cs. m.) sarló, sichel M. 38. Bd. — cs. *šorla*.

sarlagém (cs.) kimél, sajnál; nachsicht haben, schonen Tr.
 Zol. *surlax*- id. Zol. — cs. *šorlax*-

sarlanem bevádol; anklagen (? sic) Gn.

sarsí (cs.) veréb; sperling Tr. Bd.

sartá (cs. m.) gyertya; kerze M. 27. Bd. — cs. *šorda*.

sasi v. *sarsí* id. Tr.

šaska (t.) virág; blume Gn. 56. gyümölcs; frucht Ocs. 5. —

saská blume Pu. 16. bogyó; beere P. 56. Bk. 20. завазь плода н его цвѣтокъ Tr. *s.-kugo-jumo*, *pufrošo* gottheit der frucht Tr. — t. *čáčák* Bál.

šaskalandar- fölvirágoztat; erblühen lassen G. 58.

saslaš (est.) kuruttyol; quacken M. 62. ezinczog; pipen M. 35. krächzen M. 41. кричать, вонить, громко требовать Tr. jajgat, sir; wehklagen, weinen, háborog; tumultieren Bd. — t. *čazla-* zischen Bál. cs. *sas* laut, schall.

saslogga ofenthür Gn.

sasna (cs. m.) disznó; schwein M. 33. Zol. *sosna*, *sesna* id. Zol. — Össz. *s. igö malacz*, ferkel M. 33. *sosna uzo* eber; *s. šu* schweinsborste Zol.

1. *sat* (t.) óra, időtartam; stunde, weile Gn. percz; augenblick G. 51. — t. *sät*.

2. *sat* (m.) pigejáték; игра въ чижь Tr.

sátán (cs.) sövény; geflochtener zaun, flechtwerk; плетень — *sāwowie* (m.) id. Tr.

sätormaká (cs.) forgács, száraz haraszt; späne, trockenes reiss Tr. — cs. *sätra*, *čikmāk* cf. *čodrá* t. *čítir*.

satú (t.) áru; waare Pn. 7. Pu. 17. Tr. *satom štem* handel treiben Gn.

saup (t.) igaz, gerecht *ajdemon poro saup paša-šamocošto*, az embernek jó igaz tettei; des menschen gute gerechte thaten Zag. 6. — t. *sauab* igazolás, üdvözlés; rechtfertigung, seligkeit — *sauabli* adiect. Bál.

sawem (tüzet) kiüt, csihol; (feuer) schlagen Gn. — *sawen* rasch wie das feuer (? sic) G. 59. *kap sawen* so dass der körper funken sprüht G. 60. — cf. *sabás* 2.

sawá (cs.) kasza, sense Tr. Bd.

sawala (cs.) kanál; löffel M. 27.

sawaltem: *wujem s. bólogat*; nicken Gn. — cf. *sabás* 2.

sawame: *tul s. tűzszerszám*; feuerzeug Bd. — cf. *sawem*.

sawár (r.) deszkakerítés; zaun P. 21. Tr. — *sabár* id. Ist. 255. — *kū sabár kőfal*; mauer Ist. 172. *kū sawaran* adiect. befestigte (stadt) Ist. 80. — r. заборъ.

sawc (m.) kendő; tuch M. 15. — Össz. *stól sawc* asztalterítő; tischtuch M. 15. *šergömm s. törölköző* kendő; handtuch (tlk. arczkendő) M. 16. — cf. *šowočo*.

sawém (cs.) fordít, megfordít; wenden, drehen, kehren Gn. 5. 59. Pu. 19. Tr. *saurén* G. 61. Krest. 6. *sabor-* Ist. 50. *sawem* Bd. — *saworalám* id. Tr. — *saworném* fordúl; sich wenden P. 32. Tr. — *pušton sawornem* umbringen Ocs. 63. *sawrén wozenot* sie haben übersetzt Krest. 6. — cf. *särem*.

sawortoš: *keče s. sonnenblume*; подсолнухъ Tr. — *saurtoš*, *sáortoš* fordulat, hajlat; wendung, biegun Bd.

śawoštarem összecsap; zusammenschlagen Gn. *kok tünžam waš śawoštaren* zwei welten einander gegenüber glänzen lassend (?) G. 61. — cf. *sawém*.

śawuś sáfár; schaffner Gn. 55. *śawoś* id. Gn.

sawut irgendein hochzeitsordner; лицо, наблюдающее за поѣздомъ на черемисской свадьбѣ Tr.

se pron. demonstr.: *sede ez*; dieser — *séda* m. Bd. — *sädlan* azért; darum Ocs. 10. — *sédašta* (m.), *sedeštä* (m.) ott, dort Bd. *sedežak*, -ken ide; hierher, *sedaška* (m.) *sedašäken* (m.) oda; dort-hin, *sedeškä* (m.) *sedeškebek* (m.) addig; bis dorthin, *sedežeč*, -čen innét; von hier, *sédašeč*, -čen (m.) onnét; von dort, *sedešeč* (m.) id. — *seŋgé úgy*; so Bd. *sege*, *segelä* id. Tr.

se-panda = *sap-wondo* Tr.

sebäš, *sebäläš* v. *sabaš* Tr. *sebéni-šuaš* betäuben; заглушать *ibid*.

seđerán v. *seretán* id. Tr.

šedrä (m.) palló; diele M. 25. *seđerä* id. Bd. *seđerä-ümbäl* id. Tr. — cf. t. *sündärä* id.

šelo (r.) egyházas falu; kirchdorf Gn.

selök (r.) ülő pad; bank zum sitzen P. 47.

selmä lábas; pflanne M. 28. — cf. *salma*.

šem (cs.) melodia; melodie Gn. *tombro šem* der ton der *ba-laika* G. 78. — *sem* musik Uf. 78. — cf. *šemon*, *semon* gemäss.

sem-sem (m.) fokozatosan; allmählich, stufenweise; постепенно Tr. — cf. cs. *šom* рядомъ, подлѣ Zol.

semem: *sinžam* s. pislog; blinzeln Gn.

semel-, *semäl-* (m.) vigasztalni; trösten Bd. *semäläš* id. Km. 82. *semeläš* id. Tr. *semelältäš* pass. Tr.

šemök (r.) der siebente donnerstag nach den ostern Gn. — *semik* Bd. *semök* Tr.

semon szerint, módjára; gemäss, wie Ist. *šemon* Bk. 49. Gn. *semen* Bd. *semin* (m.) Bd. Km. 15. *semön* подобно, наподобие; по; тоць въ тоць Tr. — *semon* közben; während P. 35. *užmožo semonak palen* als er ihn erblickte erkannte er ihn Ocs. 31. — *kugožalan šogalmošt semonak iktoštom ikto pušton ulut* wegen (für) der königlichen gewalt tödteten sie sich einander Ist. 126. — *ni mo semonat* sehogyse; durchaus nicht Ist. 215. anderst nicht Máté 27, 24. — *semonak* ebenso Ist. 70. *seminak* id. Ocs. 50. *semenók* подобно Tr. — cf. *šem*, *sem*.

semja (r. m.) család; familie Bd. Gn. — *semían* családos; der eine familie hat M. 71.

sen (cs.) szín; farbe — *senle* szép, jeles; schön, vorzüglich Bd. — cf. t. *sin* schönheit Bál.

seŋem (cs.) meggyőz; besiegen; im stande sein Gn. 17. Tr. Bd. *senem* id. Bd. *singem* (m.) id. Km. 15. Bd.

senejá gabonavirágzás ideje, mikor a cseremisz nem végez földmunkát; zeit der ährenblüte, wo die feldarbeit ruht Tr.

sepošášlok győzelmes erő; siegende kraft Bk. 76.

1. *seňčk* (t.) szénavilla; heugabel M. 38.

2. *seňčk* (r.) előszoba, tornác; vorhaus, flur M. 31.

sep-pandö cséplő; dreschflegel M. 38. — cf. *sap-wondö*.

sepnem (m.) megfogy, elsoványodik; abmagern Bd. epileptisch sein Tr. *sepnäsa* holdkóros; mondsüchtiger Bd.

sepnä epilepsia Tr.

seř (cs.) part, ufer Ocs. 11. *ser* Ist. 13. *ser* Gn. 46. *seř* Gn. meeresufer P. 7. берегъ материкъ Tr. *sir*, *sir* (m.) Bd. *sir* Zol. — *sérošto* mellett; neben (wo) P. 10. *séroško* mellé; neben (wohin) P. 32.

serem (cs.) ír; schreiben G. 44. *serem* Gn. 74. *serém*, *serém* Gn. *sirem* (m.) Bd. Ocs. 54. *sírem* Tr. *seralt*-pass. Ocs. 106. *seralt*-kapor; ritzen G. 74. *serokt*-irat; schreiben lassen Uf. 102. *sirikt*-id. Tr. *sirkälem* (m.) fr. *sirältem* (mom.) Bd.

serém haragszik; zürnen v. *sörém*.

será (est.) sör; bier — *sra* (m.) id. Bd. *sra* Bk. 45.

seralem (cs.) elreteszel, bezár; versperren, verriegeln — *suralém* (m.) id. Bd. *sralaş* id. M. 34. — cs. *surá* schloss.

serän (t. m.) piros, veres; roth, fuchsroth; рыжий — *serä-memäš* рыжѣть Tr.

serasém (cs.) v. *sorasém* id. Tr. — cf. *sarasém*.

serdeškä (r.) сердечникъ Tr.

1. *seredä* (est.) baktop; gerhardskraut, geissfuss (*ægopodium podagraria*) Gn. *seretä* id. Bd. *seretän* id. Tr. — ÖSSZ. s. *káik* kerti sármány; (emberiza hortulana) Tr.

2. *seredä* v. *sedrä* id. Tr.

serék sovány; mager — *sereklänäs* soványodik; abmagern, *serekländarás* abmagereln, entkräften Tr. — ? cf. t. *sejrák*.

serém (cs.) gyep; rasen P. 21. Tr.

seroš írás; schrift G. 47.

sergá (t.) fülönfüggök; ohrgehänge Bd. *sergäs* gyűrű; finger-ring; перстень, кольцо — *serga* id. Tr. — *imni sergás* schellentrommel, schelle; бубенчикъ Tr.

serkalaš ígér; versprechen Tr. — cf. *sörém*.

serlagem (cs.) kegyelmez; verzeihen, sich erbarmen Gn. Bd. Tb. 61. *serlazém* Tr. *sarlagém* Zol. *sörlazem* (m.), *sorlazem* (m.) üdvözít; erlösen Bd. *surlazém*, *sirlazém* (m.) id. Zol.

serlağoš: *serlağošom pu* őrizd meg; behüte P. 21. *serlağošan liža ile* erweist euch barmherzig G. 55.

serméc fék, gyeplő; zügel, zaum M. 32. *sermec* (m.) узда Tr.

serték haragos, ingerült; zornig; erregt Bd. — cf. *sörém*, *serém*.

sertnäs megbotlik, elesik; stolpern, fallen — cf. *šortnält-t. sirt-* wiegen, schaukeln.

sés: *s.-kürtnü* blech, weisses eisen; жель, бѣлое желѣзо Tr. *seskã* csira; keim M. 46.

seskem szikra; funke Gn. *šóskemaltam* szikrázik; funkeln Gn.

šet óvatos, vigyázó; wachsam Gn. 78.

setelkã (r.) nyakló-vánkos; kummetpolster — *s. kerem* черсѣдельникъ M. 32.

seven (t.) kék posztókaftán; ein blauer rock aus tuch Bd. — *sowon* id. P. 25. rock id. ibid. свадебный женскій кафтанъ Tr. — t. *čiuu* Bál.

si (est.) csemege; leckerbissen Gn. 63. *sí* id. G. 33. megvendéglés, bewirtung Gn. 64. *sí puš* süsser geruch G. 61. — *sì* tisztelőt, megtiszteltetés; ehrung Bd. честь, угощение Tr. — cs. *soj* t. *siĵ*.

sigirem (cs. m.) kiált, kiabál; schreien, lärmen Bd. — *sigrem* id. Bd. schreien, winseln, bellen Tr. — *sigrãlam* fr. (m.) Bd. *sogrãlam* Sm. 6. — *Egipet-goč sigrenan érgam mininam* aus Egipten rief ich meinen sohn BM. 2, 15. — cs. *šoĵr-*.

1. *sijan* (est. p.) kár, károsítás; verlast, nachtheil; beschädigung Tr. — *siänlok* vergehen: *miñ mo siänlokem ulo?* was ist mein vergehen? (v. ö. *moĵn moĵaje winamatem ulo?* Ist. 113.) Ocs. 80. — cs. *soĵan* t. *ziĵan*.

2. *siján* v. *sūján* id. Tr.

silém megvendéglés; bewirten Gn. Tr. — cf. *si*.

silan erös; stark M. 72. — *siladomo* gyenge, laza; schwach, lose M. 71. — cf. t. *säl* kraft Bál.

silim (cs.) háló, gyalom; fischernetz Tr. *silem* id. Bd. — *s. sinža* hálószem; masche am netz.

siltã (m.) bölcseség; weisheit; премудрость — *siltže* id. Tr.

simlãs áldást mond; segen ertheilen, sprechen; благословлять Tr.

simrãš gyűlöl, utál; hassen, verabscheuen Tr. *simrën anžaš* (m.) irigyel; beneiden Bd.

sindãrã (cs.) palló; diehle; полати Zol.

sir ... v. *ser* ...

sir (cs.) telepítvény, falu; niederlassung, dorf Tr. — cs. *sír* земля, мѣсто, страна cf. *ĵir, ĵer*.

šira (r.) gyújtó; zündhölzchen Gn. — *sirã* schwefel; горючая сѣра Tr. szurok; pech (m.) Bd.

sirmãs levél; brief Tb. 248. schrift BM. 5, 17. *siremãs* (m.) id. Bd.

sirip (m.) nehezen, sulyosan; schwer, drückend, lästig (adv.); тягостно Tr.

- sišer* (m.) tej; milch Km. 32. — cf. *šozer*.
sitém (cs.) elég lenni, genügen Gn. Bd. Tr. *wiet sitema šemon polšo* erödhöz képest segíts; helfe gemäss deiner kraft Bk. 46. *kacken s.* (m.) jóllakik; sich sättigen Bd. — *sitarém* kielégít; befriedigen Bd. *sitarém* id. Km. 19. *sitarém* anfüllen Tr. *sitenam* gesättigt, befriedigt werden *sitarältäs* id. Tr.
sitü (cs. m.) elég; genug Bd. *sitü* id. *ibid. úto-sító* fölös; überflüssig P. 21. — *Dawidlan mo ogeš site onde* D.-nak mi lehetetlen még; was ist dem D. noch unmöglich Ocs. 78. — *sitédémö* (m.) telhetetlen; unersättlich M. 69.
sitmož törvénytelen (gyermek), kóbor, kora szülött; unehe-
lich, landstreicher, früh geboren Tr.
séc (r.): *truwa s.* korom; russ M. 27. — r. *сáжа*.
sěján v. *sijan* 1.
sějgrāš (cs.) csiripel; zwitschern (der spatz) M. 37.
sělöklanēmaš gond; sorge M. 68. — cf. *suluk*.
somostáromo szerelemébresztés *varázslata*; zauberformel für
das erwecken der liebe P. 31. — ? cf. *sen*, *son*.
somsor bünös; sündhaft Máté 11, 19. — v. *son*.
son (cs.) arcz, alak; gesicht, form, *sen* id. — *sondemo vér-*
telen; blutarm, *sendemo* entstellt, hässlich, *sonsor* nicht schön,
nicht höflich Tr. — *somsor* bünös; sündhaft Máté 11, 19. *sümsür*
halsstarrig, eigensinnig Tr. — cf. *sen*.
sönzäs (m.) ül; sitzen M. 29. *lemeq a nap*; (die sonne) geht
unter M. 50.
sönzä (m.) szem; auge — *wéd sönzä kútfő*; brunnen M. 31.
sor szöglet, él; ecke, kante P. — cf. *šör* Bd.
sorem haragszik; zürnen Gn. P. 6. Tr. *serem* id. Bd. *šrem* id.
Ocs. 8. — *soroktém* megharagít; erzürnen, zornig machen Ist. 82.
serektém id. Bd. *srektém* id. Ks. 10. Bk. 46. *šratoktém* id. Ocs. 58.
seraktolam fr. id. Bd. *šrüten ulut* megharagították; sie erzürnten
ihn Ist. 99.
sorá (cs.) sör; bier Tr.
sora-woš (cs.) kulcs; schlüssel P. 24. Tr. — *srawač* id. Bk. 38.
cf. *saravoč*.
soralém v. *seralém* Tr.
során (cs.) irha; weissgegerbtes leder Tr.
sorcók (cs. m.) tücsök; hausgrille Zol. — cs. *šorcók* r.
сверчокъ.
sorconém (m.) átázik, megdagad; nass werden, anschwel-
len Tr.
soromo harag; zorn Ocs. 40. *šremo* id. Ist. 30. *šrmožom* harag-
ját; seinen zorn (acc.) Ocs. 107. *šrmožom* Ist. 152.
sorká (t.) eczet; essig Tr. — t. *serká*.
sosornem (m.) elszakad vkitől, megválik; sich scheiden Bd.

sosná (cs.) disznó; schwein Tr. *sösna* P. 22. — cf. *sisna*, *sasna*.

sot: *sot-joy* szódé; fresser; обжора человекъ Tr.

1. *sotrém* drágán árul, elad; theuer verkaufen Tr.

2. *sotrém* (t.) lenyüz, egészen összetép; ganz zerreißen — t.

sodram- раздирать Tr. t. *žort*- id. Voskr.

sowán (cs.) daganat; geschwür Tr. — *süwán* id. Uf. 74. *süban*,

suwan (m.) id. Zol. — cs. *span* t. *čivan*.

skalá igen, ép úgy; ja, eben so — *uké sk.* épen nem; eben nicht, *tugé sk.* ja, so Tr.

skamňa (r.) pad; bank Tr.

ski (bedeutung nicht bekannt) P. 24.

skinija (r.) sátor, hütte, zelt Ist. 81. Ocs. 57.

skot (m. r.) gyűlés; versammlung Bd.

skušna (r.) unalom; langeweile M. 68.

slawa hír; ruf, gerücht Gn. dicsőség; ruhm Bd. *slaváluk* id.

Bd. — *slavem* dicsőít; rühmen Bd.

slédnik (r.) örökös; erbe Bd.

slök (cs.) sapka; mütze Tr. — cs. *islek*, *silek*.

slonóvaj (r. m.): *sl. lu* elefántcsont; elfenbein Bd.

sluga (r. m.) szolga; diener Bd.

služem (r.) szolgál; dienen Bd. — *služitlem* id. Gn.

služba (r.) szolgálat; dienst Ist. 121. Ocs. 86.

smela (r.) vakmerő, dreist, kühn M. 72. *smlä* Tr.

smírná (r.) békés, szelid; friedselig, demüthig Bd. Ist. 284. — *smírná* alázatosság; demut M. 68.

smokovnaj (r.) *pu* fügefafa; feigenbaum — *smokóvnica* (*pu*) id. Bd.

smola (r.) szurok; pech Ocs. 39. Ist. 54. — *solama* id. Ist.

54. — *smolitláš* theeren; pichen Tr.

snaš (r. m.) háló; netz Bd. — *snaš* geräth Gn.

snege, *šnege* (= *išnege*) eper; erdbeere Gn. 6. P. 45.

šo (r.) még mindig; noch immer Gn. *so* id. Bd.

sobem Zol. *sobalás* Tr. v. *sowém* id.

sobalá (cs.) kanál; löffel Bd.

soborém (cs.) fordít; wenden Máté 5, 39. *soburn*- sich wenden

Bk. 72.

sobo v. *sowo* id. Zol.

sočše néne; muhme G. 70.

sodok (r.) egészen úgy; ganz so; *всетакъ* Tr.

sodom (r.) láрма; lärm NyK. 3, 145. (Préd.)

sodor gyors; schnell Tr.

soqa (cs.) gallér; kragen Gn. Bd. Tr. — *užar soqan luž* zöld nyakú nyest; marder mit grünem hals G. 60. *kol-s.* kopoltyú; kieme Tr.

- sogá* (cs. r.) eke; pflug Tr. Zol. — cf. *šoga*, *šaga*.
sogalás (cs.) szánt; pflügen Tr. Zol. — *sagalém* id. Zol. cf. *šagalém*.
sogan (cst.) hagyma; zwiebel Gn. Zol. — cf. *šogán*.
sogdá (r. m.) mindig; immer, fortwährend Bd.
soglás (r.) egyesség; eintracht Gn. *soglasja* (m.) egyezkedés; vereinbarung Bd. — *soglasajem* beleegyezik; einwilligen Bd.
sogšas (t.) harcolni; kämpfen Ocs. 49. — t. *sugiš*.
sojtá kalbász; wurst Tr.
šój harc; krieg Gn. Ocs. 31. Ist. 96. csatatér; kriegsplatz Ocs. 71.
šöjgém harczol, lármáz; kämpfen, lärmen Gn. — *šöjgošo* lázadó, czivakodó; streithans Ocs. 59.
sokmak (t.) mezsgye; ackerrain G. 69. Tr. — cf. *sakmak*.
sokor (cst.) vak; blind Ocs. 16. Ist. 22. Gn. 48. Zol. *sokor* Ist. 75. Tr.
 1. *solém* v. *salém* id. Gn. 49. Pu. 39. Bd. — *solkalém* fr. Bd.
 2. *solém* (cs.) hajt; werfen Gn. 3. 39. 30. — *solkalem* lobogtat, csóvál; schwingen, winken Bd. mit der hand winken Ist. 178. махать Tr. *solaltás* id. Tr. — *poršon gañe ümor solen ilaş* wie die seide der zeit trotzend (?) leben G. 56. — cs. *sollá*.
 1. *sol* (lange) feder, schwungfeder Gn.
 2. *sol* láng; flamme Gn. — cf. *solom*, *salom*.
 3. *sol*: *šinža* s. szemöldök; augenbraue Gn.
 4. *sol*: *pi* s. kutyafü; hundekraut G. 76.
 5. *sol* (t.) tutaj; floss Tr. — cf. *saló*.
 1. *solá* v. *salá* id. Tr. Gn. Ist. 130. Bd. — *söta* Ocs. 92.
 2. *solá* (r.) falu; dorf Tr. — cf. *šelá*.
solá (cs.) az idő egy kis része, perc; ein kleiner zeitraum, minute Tr. — cs. *sol* jahr.
solagáj (cst.) bal oldal; linke seite Tr. — cs. *solagaj* t. *sul*.
solém (t.) jégeső; hagel Pn. 16. — cf. t. *sulim* снѣжный Ostr.
söldörá fekvőhely a padlásan; schlafstätte im oberen hausboden Bd.
solgá v. *sogá* id. Tr.
solgán czivakodás, hazugság; zwist, lüge Tr. — cf. t. *jalgan*.
solge v. *salko* id. Tr.
solok (t.) törül kendő; handtuch Tr. kopftuch P. 50. — grosses tuch Gn. *solok* id. Ringw. — t. *sölge*.
solom (cs.) láng, szikra; flamme, funke Tr. *solom* id. Bd. cf. *salom*.
som (cs.) gaz, pelyva; spreu, unkraut Tr. *sam* (m.) id. ibid. — cs. *šom*.
somán czivakodás, hazugság; zwist, lüge; вздоръ, ложь Tr.
somol (cs.) ügy, dolog; angelegenheit, sache G. 39. Ist. 322.

somul id. *samol* (m.) id. Bd. — hausgeschäft Gn. дѣло, нужда. — *somolka* apró ügy; eine kleine angelegenheit Zag. 68. — cs. *somol*. *somolkálók* segítő; követ; beistand, gesandter; пособникъ, посоль Tr. — cf. *somol*.

sonar jó vadászó idő, indulás a vadászatra; gutes jagdwetter, aufbruch zur jagd Gn. vadászat; jagd Uf. 35.

sonar-wol szivárvány; regenbogen G. 48. *s-pol* id. Gn.

sondok szekrény; kasten Gn. 48. — cf. *sandok*.

sojro (t.) süket, taub Ocs. 53. *sojra-jolmodomo* süketnéma; taubstumm Sdru. 3. — t. *sayrau* Voskr.

sopkalem kézzel üt; (mit der hand) schlagen Gn. — cf. *sobem*, *sowem*.

sopké nyárfa; espe Pu. 28. Bk. 18.

soptora sovány; mager Uf. 46. j. *soptra* id. Zag. 18.

sor serdült; mannbar; взрослый Tr. — cf. *cora* cs. *čora*, *čura*.

sörem ígér; versprechen Gn. *sörem* id. Bd. Tr. akar; wollen Bd. Máté 11, 27. Ist. 10. *sorem* id. Ocs. 8. kíván; wünschen Bd. fenyegét; drohen Gn. — ? cf. *sörasém*.

sörân rúzsa (ló); rothfuchs M. 34. — cf. *sar* gelb, *saro* falb.

sörašem (cs.) megegyezik, kibékül; vereinbaren, sich einigen Gn. *sörasém* id. P. 2. *sorasem* id. Bd. Tr. eljegyez; verloben Gn. Bd. Tr. — *söräsalt*- sich verloben Tb. 70. *sörasáltso šamoč* verlobte Tb. 70. — *sorastarém* kibékít; versöhnen Bd. Tr. — cs. *soras-* cf. *sarasem*.

sorasmaš leánykérés; werbung — *sarásema idor* (m.) eljegyzett leány; die verlobte Bd.

sörbalém v. *sorvalém*.

sörem (cs.) gyepes hely; rasen Pu. 39. *sörem*, *sötrem* ugar; ungepflügtes land Gn. — cf. *sárem*, *serém*.

söremán: *jor-s. aya* fűvel benőtt telek; mit gras bewachsener acker Pu. 35. — cf. *sörem*.

sorta (cs.) sarló; sichel Pu. 16. Gn.

sortok (cs.) zabola; gebiss am zaume Gn. 45.

sorom (cs.): *pu-s.* fahasáb; holzscheit Gn. — cf. cs. *šorom* rücken, спина.

sorkém drei arschin langer holzblock Tr. — cf. *carkém*.

sörmaš ígéret; das versprechen Bd.

sorokowoj (r.) negyven akós; vierzig eimer fassend Gn. 48.

sortá (cs.) gyertya; kerze, licht Tr. Gn. Bd. — ÖSSZ. *šinža s.* szem bogara; pupille, augenstern Gn. s. *keče* halottak ünnepe; allerseelentag Bd. Tr. — cs. *šorda*.

sorwalem (t.) kér, könyörög; bitten, beten Gn. Bd. Tr. *sorbalém* id. Ks. 7. *sörbalém* Tb. 38. Bk. 42. *sorbälém* Ocs. 20. *sörwäläš* Ist. 21. — *sarvalém* (m.) Bd. *sarbalem* (m.) Bd. Km. 9. *sarbalam* Bd.

- šōša* (est.) rojt; franse G. 71. — cs. *šus* haar, t. *sūs*.
šōšan giliszta; bandwurm Tr. — ? cf. *šōša*.
šōškemalt- szikrázik; funken sprühen G. 51.
šōšna disznó; schwein G. 48. *šōšna* Gn. 66. *šōšna* P. 22.
sotá (m.) világoosság; das licht Km. 5. *sotē* das licht; hell M.
 47. *sotálga* (adiect.) Tr. — cf. cs. *šut* r. СВѢТЬ.
sotarás kárörvendő; schadenfreude haben Tr.
sotona satan Gn.
sotník (r.) rendőr; polizeidiener Gn.
sowem (est.) tapsol; (mit der flachen hand) schlagen Gn. Bd.
 Tr. Ocs. 63. pofon út; ins gesicht schlagen B. *soven koldaš* id. Bd.
 — *sowaldam* simogat; streicheln G. 50. *sowaldam* Bd. — *sewem*
 (m.) *sebem* (m.), *sevülám* (m.), *sabem* (m.) id. Bd.
sowetajdlem (r.) tanácsol; rathen Gn. *sovetajem* tanácskozik;
 sich berathen Bd.
sowon szappan; seife Gn.
sowla (cs.) kanál; löffel Gn. Bk. 14. Sdrc. 6.
sowo tenyér; flache hand — pofoncsapás; ohrfeige Bd. Tr. —
sava (m.) id. Bd. — cf. *sobo*, *saba* cs. *šopka* ohrfeige.
sowók (r.) kis lapát; schaufelchen Tr.
spaj (tp. p.) kedves; lieblich, angenehm Gn. 64. szépség,
 pompa; schönheit, prunk P. 45. — t. *spaji* stutzer Bál.
spor (r.) vizzály, harag; streit Ocs. 7.
sporitlaš (r.) czivakodni; zanken Ist. 82. Ocs. 86.
sra (est.) sör; bier M. 19.
ssorás befoglal; einfassen; оторачивать — *ssoreme* ото-
 рочка Tr.
ssorma (m.) párducz; panther Bd.
stan v. *štan* id. Bd.
starajém (r. m.) igyekezik; sich bemühen, közbenjár; ver-
 mitteln Bd. — *starajšō* szorgalmas; fleissig M. 74. *starajdlem* sich
 bemühen Gn. — *strarajmaš* szorgalom; fleiss M. 69.
statjá (r.) szokás; gewohnheit, mód, alak; art u. weise, form
 Bd. mit einem adiect. verbunden bildet es ein abstractes haupt-
 wort z. B. *turna statja* contumacia Bd. cf. Km. 69. — *magana*
statjan lin tolaš in welcher gestalt erscheint er Km. 17.
stel' (cs. r.) asztal; tisch Tr. Zol.
šten (= *ešten*): *kugo jukon šten kalašen* nagy hangon erősen
 mondá; er sagte es mit lauter stimme stark Ocs. 91. (= *wian*
 Ist. 129.)
stena (r.) fal; wand Gn.
step sötét; finster P. 45.
stijá (m. r.) elem; element Bd.
stolm (r. m.) oszlop; säule Bd. *stolmo* id. Tr.
stopká (r.) pohár; trinkglas Tr.

- strojém* (r.) épít; bauen Bd. — *stroitlem* id. Gn. Ocs. 120.
süan lakodalom, nász; hochzeit Bd. *süän* (m.) Bd. *süän* Tr.
 Tb. 56. *suján* (m.) Bd. *suán* Bk. 60. — *s. vuj* vőfél; brautführer
 Bd. hochzeitsordner Tr.
suáp (cst. a.) üdvözlés; seligkeit Zag. 26. Tb. 40. *заслуга*,
спасение Tr. *suaplök* id. Tr. *šuáp* (m.) id. Tr. — *suapan* Zag. 26.
suaplo Tb. 134. adiect. — t. *sauab* cs. *suwap*.
suarlök (cs.) zabola; gebiss M. 32. — *suarluk* id. Bd.
suás (cs.) tatár Pu. 11. — cf. *čuwaš*.
sud (r. m.) ítélet; urtheil Bd.
sudjaš (r.) ítélni; urteilen Km. 16. *suditlaš* id. Ks. 12. Bk. 66.
sujem (m.) id. Bd.
suát (r.) szent; heilig — *suáton* adv. — *suatlanáš* fölszentel;
 einweihen Tr.
subuzo fajdkakas; auerhahn Tr. — cf. t. *čebes* küchlein.
šue gänsejäger (mergus merganser) Gn.
suemeš szétterjeszkedik; sich ausbreiten Pu. 44.
šuborcök (cs.) záptojás; verdorbenes ei; болтунъ яйцо Tr. —
suborcöklandarém дѣлаю яйцо болтуномъ — *suborcöklayém* intr. Tr.
suboň áldás; segen Tr. — cf. *sugoň*.
südür-ümbäl v. *sedrā-ümbäl* id. Tr.
süge (cs.) söreg; sterlet Tr. *sügö kol* id. Bd. — cs. *sügü* Zol.
 t. *čögä balik* Tr.
sugom, *sugomaš* (t.) vágó marha; schlachtvieh Gn. 22. 23. —
 cf. t. *sugimnik* Bál.
sugoň áldás; segen Uf. 23. Car. 22. j. *sugun* id. Step. 21.
sugnom acc. id. Ocs. 21. — ? cf. t. *sügen-* fluchen Bál.
sügö (cs.) szú; holzwurm Bd. — cs. *šüge* хлбный червь.
sügrém v. *sigrém* id. Tr.
sügzém (cs.) diót hámoz; nüsse schälen, *šiglém* (m.) id. Tr. —
 cs. *šügült*.
sujalt- kinyújt; austrecken (*kidetom* deine hand) Ist. 57.
suk (cs.) fogadalom, gelübde, kezes, kezesség; büрге, bürg-
 schaft Tr. NyK. 6, 202. — cs. *šugá*, *šük*.
šük (cs.) hulladék, szemét; kehricht Bd. *šük* id. Tr. *šük* id.
 Zol. — *kol* s. halpikkely; schuppen Bd. — *šükäydem* mit keh-
 richt, schutt bedecken, *suklaš* сорить, *šükäyém* intr. Tr. — cf.
 cs. *šüp*.
sukém letérdel; niederknien Bd. Bk. 64. *šukém* Ocs. 25.
sukiém Tr. — *sukedem* fr. *sukaltem* (m.) mom. Bd. *šukém*, *sukuném*
 sich tief verbeugen bis zur erde Tr. *tojlanét* *sukén* *kumaloná* wir
 fallen vor dir nieder Bk. 64. — *sukén* *šogolaš* knien Bd. — cf. t.
šigil- sich niederwerfen *šigin-* sich beugen Bál.
sukor (cs.) czipó; brotlaib Gn. Bd. *s.-kinde* id. G. 55. *sukar*
 zwieback P. 7. *sukur* id. Tr.

sulkan- szomorkodik, nem tetszik; betrübt sein, missfallen
Uf. 39. j. — cf. *suluklan-*.

suksa (t.) angyal; engel Bk. 36. *sukso* id. Bk. 48. Tr.

sulem (cs.) megvált, kivált; einlösen, auslösen Ist. 194. Bd.
Tr. megbocsát; verzeihen Ocs. 57. *sulalt-* megbocsáttatik; wird
verziehen Ocs. 9. — *sulen lukmo* megváltás; erlösung Ist. 264.
sulén luktám спасаю, искупаю, свидетельствую в пользу Tr.
sulén nalám беру обратно заложенное Tr.

sulém (m.) szól, ígér; sagen, versprechen Bd. versprechen
Tr. *subitlém* id. Gn. — cf. r. сулить versprechen, cs. *sol-* viel zu-
sammensprechen, behexen.

sulema (m.) ígélet; das versprechen Bd.

sülök hám; kummetriemen; сунюнь Tr.

sülük (est.) piócza; blutegel Tr.

sülük (cs.) bűn; sünde Bd. Tr. *sulukjazok* id. Bk. 46. — *sulok*
sündenlosigkeit (?) Gn. 61. 79. 56. — *sulukán* sündhaft Bd. *sulo-
kán* id. M. 78.

suluklanás elcsügged; verzagen; унывать Tr. *suluklandarém*
vétkessé tesz, megbotránkoztat; zur sünde verleiten, skandalisie-
ren Bd.

sulup zár; riegel Tr. — cf. *sura*.

süm érzet, tapintás; Gefühl, tastgefühl — *kod sümja* tapoga-
tózva; tastend; на ощупь Tr. [id. Tr.

süm: *kol-süm* halpikkely; fischschuppe P. 7. *sümja* v. *šöm*
sumat keče (t.) szombat este; sonabend Gn.

sümorém (cs.) eldönt, elpusztít; fällen, umwerfen, zerstören
P. 7. *sümor-* id. Gn. hinabfallen lassen G. 53. *sëmorem* Sm. 8.
sümurém разрушать Tr. — *sümorlém* eldől; umfallen G. 26.
sümrülém eldől, hengeredik; umfallen, herabrollen Bd. *sümrülém*
разливаюсь, разрушаюсь Tr. *sümrütam* fr. Bd. *semertem* (m.)
zusammenstürzen Bd. — *sümrülen vozaš* elesik; umfallen Bd. —
cs. *sümrüle-* Tr. — t. *jimer-* niederreißen, *jimerle-* einfallen, ein-
stürzen Bál.

sumka (r.) batyú; ränzel Gn.

sümsür (cs.) csökönyös; eigensinnig Tr. — *sümosor* szódé;
fressig Tr. *sumsorlanošo* id. (wo?) — cf. *sonsor*.

sümlás botlik; stolpern Tr. — cf. *sümrlem*.

sünás (r.) beszárad s megreped; eintrocknen u. risse bekom-
men, sich spalten Tr. — r. сохнуть.

sünatem csudálkozik; sich verwundern Gn.

sur (est.) ősz, szürke; grau Bk. 20. Gn. Tr. — *suro* dunkel-
braun; бурый Tr. — cf. *sara* cs. *suru* t. *soro*.

sura (cs.) lakat; schloss Gn. — **USSZ.** *s.-počoš*, *s.-wočoš* kulcs;
schlüssel Gn. *šura-woč* Ocs. 117. *sura-woč* id. G. 55. *sra-woč* id.
Ist. 166.

sürã' (cs.) borona; egge, *sürém* eggen — cs. *süre* Tr.
sürágá vonó háló; zugnetz; бредень — cs. *surege* cf. t.
süräkã Tr.

sural- bezár; versperren Ist. 165. *sural-* Ocs. 117.

suran (cs.) bőr; leder Bd. Gn. — *s.-matar jøy* cserző; gerber Ist. 321.

sürdür-ümbäl v. *sedrã-ümbäl* id. Tr.

suré (cs.) darázs; hummel Tr. — cs. *suru-yort* t. *soro-kart*.

sürém (cs.) pogány áldozati ünnep; ein heidnischer opfertag — *sürén* id. Tr. — cs. *sórom*.

sürét (t. a.) alak, szent kép; form, heiligenbild Uf. 26. Step. 8.
sürét id. Tr.

sürgém tompán ugat, lármáz; dumpf bellen, lärmen; произ-
 вожу гамъ Tr. *sürlem* id. Tr. — *surgalt-*, *surkøkt-* cseng, hangzik;
 erklingen P. 36. *surgald-* jauchzen P. 47. *surgaldar-* klappern P.
 47. — cf. *sigirém*.

sürom (cs.) széngőz; kohlendampf Gn. — *sürüm* gőz, pára;
 dampf, dunst Bd. *sürüm* id. Tr. — *s. logálon* уорѣль Tr.

surl-: *surlén kéá* (m.) megmosdik; sich abwaschen; замы-
 вається Tr.

surnáj (cs.) duda; dudelsack; во́лынка Tr.

surt (cs.) telek (ház s a hozzávaló jószág); landgut (die häu-
 ser und der boden) Bd. Gn. alle gebäude im hof Tr. Zol. *sur*t haus
 Ocs. 79. *kúj é. башня* Ocs. 13. *surtlo melande* hofgrund G. 55.
s. olmo elhagyott házhely; verlassenener hausgrund Bd. — *s.-ört*
 házi szellem; hausgeist Tr. *s.-ümbäl sayce* haus schirmender engel
 Tr. *s.-kugo-jumo*, *s. kugo pujošo*, *surtom arálóšø* gottheiten als
 schirmer des hauses Tr. — *surt-ozá* hauswirt P. 13. *surtlo kuguzáj*
 id. Tr. *surtlo kuwáj* hauswirtin Tr. — *surt* szülőföld; vaterland,
 geburtsort Tr.

sürtán v. *čürták* id. Tr.

sürtnem (t.) megbotlik; stolpern, straucheln *sürthülam* fr. id.
 Bd. — *širtniem* (m.), *šertniem* (m.), id. *širtniktém* (m.) caus. Bd. —
 t. *sürten-*.

*süs-ke*l hámszj; kummetriemen; ружи Tr. — cf. *süspan*.

suskán dadogó; stotternd Tr. — cf. t. *süzçän* schwätzer Bál.

susko háló; netz (zum fischen) Tr. — cf. t. *süz-* fischen Bál.

süsarém megereszt, kigombol; losbinden, aufknöpfeln Bd.
süsärém id. Tr. — *süsürném* intr. v. *sösörném* id. Tr.

susor (cs.) beteg, sérült, sebesített; krank, krüppelig, ver-
 wundet Gn. *susor* verwundet, krüppelig Bd. — seb; wunde Bd. Gn.
 Ist. 237. Ocs. 94. *susor* id. Tr. betegség; krankheit Bd. Ist. 138.
 fájdalom; schmerz Gn. — *susor* id. Bd. — cf. *šüser*.

susorgém megsebesül; verwundet werden Tr. *susurgem*, -emam,
 -galdam, -gedem megbetegszik, erkranken Bd. — *susorgalte* sértet-

lenül; unversehrt (adv.) Ocs. 119. *susorgodeak* id. Ist. 168. — *susortém* megsebesít; verwunden Uf. 81. Ocs. 5. Tr. árt; schaden Ist. 163. mar (a kigyó); beissen (von der schlange) Ocs. 9. — *susurtem* verwunden Bd. *susurtedem* fr. id. ibid. — cf. *šušergem*, *šušertem*.

süspan (cs.) nyakló; kummet Bk. 22. Zol. *süspán* id. Tr. — *s.-pián* kummetkissen, *s.-kol* гужи Tr. — cs. *šüsmeň*.

süstükemám dadog; stottern; заикаюсь — *süstüken* нѣмо, пришепетываая Tr. — ? cf. t. *süz* wort *tük*- giessen cf. *suskán*.

susu (m.) öröm, vígság; freude Bd. Tr. — *s. liaš* örül; sich freuen Bd. Km. 15. vigasztalódik; sich trösten Bd. — *víg*; fröhlich Bd. *sunc* id. ibid. — *susuemd-* örvendeztet; erfreuen Km. 19.

1. *sut* falánk; gefrässig Gn. 58. *šut* id. Ocs. 56. *süt* Tr.

2. *sut* (r.) törvényszék; gericht Gn.

süt v. *sot* id. Tr.

sutká (r.) 24 óra; zeit von 24 stunden Zag. 6. Tr.

sutém éhezik; hungern Tr. *sután* éhes; hungrig ibid. —

sutlaném falánkan eszik; heiss hungrig essen Uf. 64.

šutoláném (= *öpkelém*) panaszkodik; wehklagen Ist. 79. — cf. *šüdalam*, *šüdalam*.

suto (cs.) világosság, világos; das licht, hell Bd. Tr. *sota* (m.) id. Bd. Tr. — *s. keče* fényes nap; heller tag, *tul-s.* feurglanz, *sutom eštaš* világít; leuchten — *sutemam* világosodik; licht werden *sotemám* (m.), *sotemam* (m.) *sotemáltam* (m.) id. Bd. — *sutemdarem* világosít, fényesít; beleuchten, erleuchten Bd. *sutém*, *sutemtarém* id. Tr. *sotemdém* (m.) *sotemdarém* (m.) glänzend machen Bd.

süwan (cs.) kelés; beule Gn. Uf. 74. *süvân*, *suvân* (m.) id. Bd. Zol. *süban* id. Zol.

süwe v. *sügö* Tr.

(*poro*) *suwoń* áldás; segen Ist. 28. — cf. *sugoń* Ocs. 21. *suboń* Tr.

süzlö (est.) a hársbockor fonására való ár; pfrieme zum verfertigen der bastchuhe G. 49. *šüzlö* id. Gn. *suslo* id. Bd. Tr. *süzlo* id. P. 27. *süzelö* id. Tr. *süzö* id. Zol. — cs. *šüslü* t. *šöšlö*.

suzo nyírfajd kakas; auerhahn Bd. Tr.

süzö v. *süzlö*.

swätitel — (r.) felszentel; einweihen Ocs. 86.

šwetoj (r.) szent; heilig Gn. *šwatoj* Bd.

šwidetel (r.) tanú; zeuge Gn.

Š

ša . . . *šo* . . .

šab . . . v. *šaw* . . . *sow* . . .

šabá (m.) gyenge; schwach Bd. Tr. — *šabálok* kraftlosigkeit Tr. cf. t. *čamán* faul, träge Bál.

šabaemās elgyengül; entkräftet werden — *šabaemdās* caus Tr.
šabalá (cs.) kanál; löffel Tr.

šabákš (m.) vége, hegye; ende, spitze; конецъ Tr. — *šabaš* id. ibid.

šabar (cs.) vászon-kaftán; ein leinwand-kaftan Tr. — *šávar* (m.) v. *šóvor* — cs. *šobor*.

šac выдохшийся Tr.

šacám (m.) születik, terem; geboren werden, wachsen — *šajam* id. *šacektem* szül, terem; gebären, fruchte bringen, *šaciš* nemzedék; geschlecht, nachkommenschaft Bd. *šacem-ayá* heimat, geburtsort Tr.

šacká sótalan; ungesalzen Bd.

šacmō (m.) hétfő; Montag M. 52. — *šacma*, *šajma* id. Bd.

šādāņü (m.) búza; weizen Tr. Bd. *šādāņo* id. M. 20. *šadānga* id. Bd.

šadargás szárazság folytán megreped; eintrocknen u. bersten; рассыхаться *šadartás* caus. Tr. — cf. *saldorgém* sub *šalaném*.

šador (m. r.) nedves, friss, magvas; saftig, kernig; ядренный Tr. — r. ядро t. *jadēra* Voskr.

šadrá (cst.) himlő; blattern, — himlőhelyes; blatternarbig Tr. *šadrán* id. M. 73. — *šadrá* rauh, holperig Tr. — *š.wašák* ragya; blatternarbe Tr. — cs. *šatrá* t. *šadra* cf. *šedrá*, *šoldra*.

šagá (m.) v. *šogá*.

šagal (cs.) kevéske, rövid ideig; wenig, kurze zeit (adv.) Gn. Bd. — *šajal* (m.) id. — *šagal* ginat legalább; wenigstens Bd. *južožo-š.* einige Ist. 171. *j.-šagalže* id. Ocs. 120. *š.inanošo* kleingläubiger Ist. 210.

šagelemám kevesedik; sich vermindern Zag. 54. Bd. Tr. *šagalem*dem caus. Bd. Tr.

šagat (cst.) óra; stunde Bk. 108. Ist. 261. Tr. *šagad* id. Bd.

šago (cst.) deszkaállvány asztagok számára; brettergerüst für schober, — káposzta veteményes ágy; pflanzschule für kohl — pogány oltár; heidnischer opferaltar Tr. — pad; bank, pritsche Pn. 15. 15. — cs. *sak* t. *säke*, *sike*.

šagle (cs.) kampó; hacken P. 25. *šagla* id. Tr.

šajar (m.) parázna; ehebrecher Bd. hure Tr. — *šajarlaném* paráznalkodik; huren Bd. Tr. *šajárlán-* id. Km. 82. — cf. t. *čak* schlecht, *čaklan* sittlich verderben Bál. (cs. *čagor* schiel).

šail (m.) *šailka* hátul; hinten Tr. *šaika* id. Bd. *šailan* Tr. Bd. *šailna* id. Wied. 206. Tr. — *šailna* hinter Bd. Wied. 187. *šaicen* von hinten ibid. Bd. *šaicen* id. Tr. *šaic* id. Bd. *šailnša* hátsó; hinter (adiect.) Tr.

šajá v. *šojá*.

šajek: *š.-šinžan* kancsal; schieläugig Ringw, *šajek* id. Sdrc. 3. *šaik* Tr. — cf. *šajá*, *šojá*.

- šajke* alattomos; hinterlistig Ocs. 8. — cf. *šaja*, *šoja*.
šajtan (t. cs.) sátán; teufel Uf. 9. Bd. Tr. [cs. *šak*.
šak (cs. r.) halászszerszám; fischergeräth Tr. — r. жакъ
šaklak bütyök; knorpel Bd. — *jol-š.* Bd. *šaklaka* boka; knöchel Gn. — *šaklaká* v. *koprak* (*koptak*?) Tr. *šaklakā* babkispiel M. 44. gelenk M. 5.
šaks v. *šeks* 1.
šaksšālō (m.) gyík; eidechse M. 62. — cf. *šenkšále*.
šakše (t.) pizsok; schmutz Máté 23, 27. *šakši* id. *šaxše* id. Tr. — *šakšo* rút; hässlich Zag. 7. Tb. 246. hitvány, gonosz; unnütz, böse Tb. 27. Zag. 63.
šakšolandar- megfertőztet; besudeln Máté 15. 11. *šakšolandarém* Tr. *šakšolan-* unzucht treiben Zag. 34.
šakte (m.) szita; sieb M. 28. — *šaktem* szital; sieben Tr.
šalá elválasztott; getrennt; *разрозненный* — cf. *šalatem*, *šalanem* Tr.
šalam hugyozik; sein wasser lassen Gn. P. 11. Tr. *šalém* (m.) id. Tr.
šalaltém (cs. m.) int valakinek; ein zeichen geben, winken Bd. Tr. — farkat csóvál; wedeln Tr. — cf. *šolaltém* cs. *sollá-*.
šalam (cs.) üdvözlét; gruss Bd. *šalá* (m.) id. Tr.
šalaném (cs.) elszéled; zergehen Gn. Bd. szétreped; bersten P. 11. *kúj pečat šak šalanen šinžon* die steinerne umzäunung fiel von selbst herab Ocs. 65. *šalanulam* fr. Bd. — *šalaltém* elszéleszt; zertheilen Bd. Gn. Tr. zerschmettern G. 43. (sein vermögen) verschwenden Ist. 223. *šalāt-* (m.) szétoszt; vertheilen M. 59. — *šalatulam* fr. *šalaltém* Bd. — *šaldorgém* durch trockenheit risse bekommen; *разсыхаться* Tr.
šaláš (t.) szénás fészter, padlás; heuschuppen, heuboden; *сѣнница* M. 31.
šale (= *šurno*) gabona; getreide Ocs. 43.
šaldra (cs.) nagyszemű; grobkörnig M. 24.
šalenge (cs.) ölyvfajta; eine habichtart Gn. (? sic) P. 55. harkály; specht (? sic) G. 75. — *šaláje* беркутъ Tr. *šalája* скопа Tr. cf. *čarlango*.
šalgém áll; stehen M. 34. v. *šolgém*.
šalokton (m.) telhetetlenül; unersättlich (adv.); *ненастно* Tr.
šalném (m.) v. *šolném*.
šalo, *šal* (t.) tutaj; floss — *šalém* tutajt összeköt; floss zusammenbinden Tr.
šalt (cs.) rajta; wohlan, sogleich P. 36. — cs. *šalt* вдругъ, *всѣ* — cf. *čolt*; *cilt*, *colt* Zol.
šam . . . *šan* . . . v. *šom* . . . *šon* . . .
šam (m.) emlékezet, érzet, beszéd; gedächtniss, gefühl, sprache Tr. gedanke sinne M. 67. — cf. cs. *šan-*.

šamā'n kedvezőtlen idő, körülmény; ungünstige zeit, umstand Tr.

šamba (est.) menyhal; quappe; налима Zol. Tr.

šamlaném érez; fühlen Tr. — cf. cs. *šan-*.

šanalt- (est.) *šanalt-keas* (m.) elszunnyad, elalszik; einschlümmern, einschlafen Bd. — cs. *šün-* t. *šün-* kialszik; erlöschen.

šangā's kiválogat, kikeres; durchsuchen; перебирать, шарить Tr.

šandál (m. t. p.) 1. gyertyatartó; leuchter Bd. Tr. — t. *šändel* — 2. üllő; amboß Tr. — t. *sandal* cs. *sondal*.

šandás gereben; hanfrechen; щетка чесать кудель Tr.

šanga pástétom-féle; runde, offene, mit brei gefüllte pastete Gn. 23.

šange az imént; neulich Gn. — *šango* id. *lešango* (m.) id. *šangosók* von eben jetzt an, *šangoso* az imént; vorig Tr.

šanók (est.) szénavilla; heugabel G. 49. — *šanók*, *šenik* (m.) villa; gabel Bd. *šanik* Tr.

šanól csúszós szánút; schlüpfiger schlittenweg — *šanólan* adject. Tr. — cf. *sapnaltos*.

šantok v. *sandok* id. Tr.

šanža forgács; span, splitter Gn. 68. *šanžás* id. P. 27. *šančás* Tr.

šap . . . v. *šop* . . .

šāp' (t.) erősen; stark (adv.) Ocs. 27. Ist. 73. *šāprāk* erősebben; stärker (adv.) Ocs. 92. *šap* id. Step. 22. — *šaple* erős; stark (adject.) Gn. 1. — t. *šāb* rüstig, schnell, flink.

šāpká halvány, sápadt; blass, bleich — *š.-kol* бапклейка (рыба) — *šāpkalaném* fakúl; erbleichen, verschiessen — *šāpkamaltás* blass werden, *šāpkalandarás* caus. Tr.

šāpréne rigó; drossel Tr. Bd. *šawréne* id. Tr.

šāpsák (t.) csúnya, rút; hässlich, garstig Tb. 246. Tr.

šāpsälä (m.) külön-külön; einzeln, abge sondert Bd. — cf. t. *šābāšāj* (*šāp-šāj*) gleich.

šar . . . v. *šor* . . .

1. *šar* lószőr; pferdehaar Gn. P. 26. Bd. *šar šūroš* szőrös féreg; haariger wurm P. 27. — *šār* (m.) ideg; nerv Bd. — *wūd-š.* haarwurm, *kür-š.* fangschlinge (tlk. schnur aus lindenrinde) *š.-wondo* rechen Tr. — *š.-šūdo* riedgras G. 16.

2. *šar* (cs.) sereg; menschenmasse Gn.

3. *šar* (= *el, jal*) kerület; bezirk Step. 4.

šar-voč nyíl farkú récze; anas acuta Bd.

*šāré*m (cs.) kiterít, kiterjeszt; ausbreiten Bd. Gn. Ocs. 81. *šāre*m (m.) id. Bd. *šārās* (m.) M. 25. — kinyit; öffnen Gn. раз-страивать Tr. — *šāre*m kiterjed, elszéled; sich ausdehnen, erweitern, zerstreuen Bd. Tr. *šāre*m (m.) id. Bd. *šārlanás* trans. Tr.

— *Sith-gočen šočen šarlošo kalok* das von Seth abstammende volk Ist. 12. cf. Ocs. 9.

šara (cs.) kopaszság; kahlköpfigkeit — *čera* (m.) *carä* (m.) id. *š.-vujan* kahlkopf Bd.

šara (est.) világos barna; lichtbraun Gn. 52.

šaraltmaš (m.) kiterjedés; ausdehnung Bd.

šaranga fűzfa; weidenbaum Pu. 34. Tr. *šarange* Gn.

šaremáš diszít, fölszerel; schmücken, ausrüsten; *убирать снаряжать* Tr.

šargá szjí; riemen — *šargán-kabašta* kidolgozott bőr, báránybőr; ausgearbeiteter balg, lammsfell Tr.

šargalem: *šargalen pačáš* kinyit (könyvet); aufmachen (ein buch) Bd. *šargäláš* begöngyöl; umwickeln; *перевортывать* Tr. cf. *šarém*.

šargáš (t.) gyűrű; ring M. 16. — *wujan š.* köves gyűrű; ring mit edelstein ibid.

šargenze (cs.) sörte; nisse Gn. *šargéne* id. *šargénčo* id. Tr.

šark- (*šork-?*): *š.-oktoš* eine art schlinge oder dohne Ringw.

šärmáš (m.) ágy; bett Bd. — cf. *šarém*.

šarnem (m.) emlékezni; sich erinnern Gn. Bd. — *šarnulam* fr. id. Bd. *šarnoktém* caus. Tr. *šarnendarém* id. B. *šarnaltész* помнится Tr.

šarpanya (= *šerp'-oya?* sic) brettspiel Pu. 43.

šarpan (cs.) fejre való kendő; kopftuch Bd. Tr. — cs. *sorban*.

šarpe (t.) szálfka, gyufa; splitter, zündhölzchen Tr. — t. *širpi*.

šártni (m.) fűz; weidenbaum M. 45. *šartne* чернотакъ Tr.

šarša (m.) kánya-bangita bogycó; *bacca viburni opuli* Bd. *šarčá* taraczkbúza; *triticum repens*; пырей Tr. *šarš* massholder Tr. *šaršo* id. M. 22.

šarša-vlä (m.) szülök; eltern Tr. *šarša-gurma* (v. *gurša*) utódok; nachkommen Tr. *šaršakuša-vlä* gyermekek; kinder Bd. *š.-ata* elődök; vorfahren Tr. — cf. *šarém*.

šartäl karácsony; weihnachten Tr. — cf. *raštá*.

šaške (cs.) iltis Gn. *šaška* nyércz; nörcz; *mustela lutreola* Tr. Zol. *wüd-šašk* id. Pu. 17. *wüd-šaška* pézsmahód; moschusratte Tr.

(*šü-*) *šašlok* kragenstoff Pu. 40.

šašt folyton, sürűen; unaufhörlich, häufig Tr.

šawém (cs.) hint, szór; streuen Bd. *посыпать, присыпать* Tr. vet (*gabonát*); sáhen Gn. *šavaltém* hint, szór; streuen Ist. 136.

Ocs. 96. — *šabaltém* id. Ist. 60. befecskendez; besprengen Bk. 72. *брызгать, швыркать* Tr. — *šawen potam* vergeuden Máté 12, 30.

šabem (m.) elszór, elpazarol, meghint; verstreuen, vergeuden, bestreuen Bd. — *šabem* (k.) *šábem* (ny.) Weske 23. — *šapná* брызгать съ колесъ Tr. — cs. *sap-* bestreuen t. *sib-* streuen; giessen, sprengen.

šauréye rigó; drossel Tr. cf. — *šapréye*, *caplaya*.
ščiškěš nádi furulya; rohrpfeife, schalmei M. 44. — cf. r.
 СВИСТОКЪ t. *šibizgi*.

še . . . v. *ši* . . . *šo* . . .

-*še*, -*že* (r.) aber, denn, und (passim) -*šo*, -*žo* id.

šeber (cs.) duda; dudelsack *šever* (m.) *šivir* (m.) Bd. *šowor*
 Tr. *šübür* Zol. id. — *šoworzo* dudás; dudelpfeifer *šowor-ompo* harn-
 blase Tr.

2. *šec*: *š.-vára* csónaktoló pózna; ruderstange Bd. — cs. *šoča*
 r. шестъ.

1. *šec* (cs.) zoll; hüvelyk P. 27. viertel arschine Ist. 107. Tr.
šič id. Tr. — arasz; spanne Bd. Gn. — cs. *šot*.

šedrá v. *šadrá* id. Tr.

šegán csipkerózsa; hagebutte Bd. *šogán* id. Tr.

šege (est.) veteményes ágy; pflanzschule Tr. — cf. *šago*.

šek elégedetlenség; unzufriedenheit Tr. — cf. t. *sagis* sorge.

šekar czukor; zucker Sdr. 7. — t. *šikár*.

šekláká az ujjak izülete; gelenk an den fingern Tr.

šekláném (est.) fél, óvakodik; sich fürchten, vorsichtig sein
 Ocs. 38. *šeklanem* Ist. 53. Gn. *šeklánem* (m.) Bd. *šekláném* Tr. —
šeklanodé dreist, kühn Bk. 108. — *šeklanokt*:- *tojn ojlemetak tojn*
šeklanokta deine sprache verräth dich Máté 26, 73. — cs. *šoklan-*
t. šiklän-.

1. *šeks* epe; galle Gn. Bd. *šezš*, *šegš* id. Gn. *šegoš* Tr. *šäzš* (m.)
šaks (m.) Bd.

2. *šeks* füst; rauch — *šizš* (m.) *šikš* (m.) Bd. Gn. *šikša* (m.)
 id. Bd. — *šokš* id. Tr. *šigš* (acc. *šigošom*) id. P. 19. csóva; feuer-
 brand P. 15. *šogoš* rauch P. 26. *šekšan* adiect. ibid.

šelam hasit, hasad; spalten, sich spalten Bd. Gn. Ist. 286.
šelam id. Gn. 45. Máté 27, 51. *luat-kok užašes šelon* tizenkét részre
 osztotta; theilte (schnitt) in zwölf theile Uf. 71. — *šeläm* (m.) Bd.
šelštäs szétpattan; auseinandergehen M. 25. Tr. — *šelon kajem* meg-
 reped; bersten Ist. 286. *šelen-geaš* id. Bd.

šel (r.) szalonna, zsír; fette, talg; сало Bd. *šel* Tr. *šelän* kö-
 vér; fett M. 40. — cf. *šil*.

šeldra hálóhely a padláson; schlafstelle unter dem dache
 Gn. — cf. cs. *šoldar* большая подушка Zol.

šelik (m.) hasadás; riss, spalte Tr. *rok-š.* barlang; höhle Bd.

šellalt- számláltatik; gezählt werden Uf. 61.

šelše repedés, hasadás; spalte, riss Bd. *šelšan* adiect. Bd.

1. *šem* héj; (innere) rinde — *kol-š.* halpikkely; schluppen
 (des fisches), *pükš-š.* dióhéj; nusschale Bd. — cf. *šüm*.

2. *šem* hét; sieben Bd. P. *šim* (m.) Bd. *šom* (passim) —
šemet, *šimät* (m.) id. (substantive) Bd. *šomot* Tr. — *š.-luo* Bd. *šomlu*
 Tr. *šimlu* (m.) Bd. hetven; siebzig — *šememcse*, *šemetese*, *šimše* (m.)

šimša (m.) *šimutša* (m.) hetedik; siebte Bd. — *šom-lur* zwanzig kopekenstück Tr.

šeme feketé; schwarz Bd. Tr. *šem* P. 25. — *šimä* (m.), *šima* (m.) Bd. *šim* (m.) Bd. Tr. — *šem-koške* giftige schlange Máté 3, 7. *šeme korák* saatkrähe Tr. *šeme-šuldor-kol* cyporinus balenus Tr. — *šim-baž* hölgymenyét; hermelin Bd. *šim-bóč* id. Tr. *šim šadāṅṅä* bükköny; buchweizen M. 20. Tr. — *šemalge* feketés; schwärzlich Bd. *šimälga* id. Tr.

šememam feketedik; schwarz werden Bd. Tr. — *šememdem* schwärzen Bd. — *šemälänem* beborúl; sich umwölken; облабы-ваться — *šemätém* облагаю темнотою Tr.

šemsála gyík; eidechse Tr. — cf. *šonšálo*.

šen tapló; zunder Gn. Bd. Tr. *šin* (m.) Bd. Tr. *šin* (m.) Bd. Tr. *šin* (m.) Bd. — cf. cs. *šon-* brennen.

šeṅge v. *pu-šeṅge* Gn. — cf. cs. *šanga* linde.

šengel hátulsó; das hintere Gn. Tr. *šengál* id. Bd. — *šengélno* mögött; hinten P. 28. *šengelno* Tr. *šengálné*, *šengélné*, *šólnó*, *šáilna* (m.) id. Bd. — *šengeko* hátra, mögé; hinter Car. 30. *šenggako* Ist. 8. *šengelke* Ocs. 7. *šenykeke* Ocs. 41. *šengekože* Ocs. 17. *šengeko* Tr. Ist. 57. *šenggak*, *šojuko*, *šengalan*, *šoilan*, *šailan* (m.) *šaiika* (m.) Bd. id. — *šengac* hátulról; von hinten Bd. *šengéčcon* Tr. *šoočen*, *šaičen* (m.) *šaic* (m.) Bd. id. — *šengalneše* hátulsó; der hintere Bd. — *šengél-pagár* kropf Tr.

šepianem elcsendesedik; still werden Bd. *šiplaném* id. Tr. *šiplendarém* caus. Tr. — cf. *šop*.

1. *šer* ér; ader Gn.

2. *šer* (cs.): *nur-š.* die unebenheiten des feldes Gn. erdei völgy; waldthal P. 45. niedering des feldes P. 15. — cs. *šorma* оврагъ, *šor* крутой берегъ.

3. *šer* (cs.) gyöngy; perle Bd. edelstein Máté 13, 46. *šer* glas-perle, steine der rechenafel Tr. *š.-šot* rechenbrett Tr. — *šer-šüäs* nyakravaló ékesség; halssckmuck M. 16. — cs. *šorža*.

šer tej; milch Tr. *š.-bál* tejfel; obers, *purá-šerbál* hab a sörön; bierschaum Tr. — cf. *šera*.

1. *šerém* kiönt; ausgiessen; разливать — *širäs* szür, önt; seihen, giessen; цѣдить, сливать Tr. *širendš* abgiessen, abzapfen Tr. — cf. cs. *šür-* сливать, процѣдить.

2. *šerém* széttép; zerreißen; разрывать Tr.

3. *šerem* legel; weiden (intr.) Gn. 24.

šeram fésül; kämmen Gn. Bd. *šerám* Tr.

šer-: *to šorokšom peš jöräten*, *šeron ilen* ezt a juhót nagyon szerette, becsülte; dieses schaf liebte u. schätzte er sehr Ocs. 82.

Genetz Arvid gyüjtésének felhasználásával szerkesztette

SZILASI MÓRICZ.